Spedizione in abbonamento postale — Poštnina plačana v gotovini

Leto XXIII., št. 144, Inozems. izdaja Ljubljana, četrtek 1. julija 1943-XXI

Cena cent. 80

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštnočekovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3118
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 18.—, za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim jutrom« Lir 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5. — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Il porto di Bona efficacemente bombardato

10 apparecchi abbattuti in combattimento o ad opera delle batterie della difesa

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 giugno 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No. 1131:

Il porto di Bona è stato efficacemente bombardato da formazioni aeree tedesche.

Messina e dintorni e la costa calabra dello stretto, hanno subito una nuova incursione. Alcune bombe sono state sganciate anche su Porto Empedocle. Il nemico ha perduto 10 apparecchi: 5 in combattimento con la caccia dell'Asse nel cielo di Comiso e 5 ad opera dell'artiglieria contraerea precipitati rispetticamente nei pressi di Licata, Pozzalo, Tremestieri, Comiso e Castel Vetrano.

Nell'azione su Livorno, citate nel bollettino di ieri, altri due quadrimotori nemici colpiti dal tiro delle batterie della difesa, sono caduti in mare presso l'isola di Gorgona.

*

Nota: Nelle incursioni citate dal Bollettino odierno, sono stati finora accertati 2 morti e 10 feriti a Porto Empedocle.

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 29 giugno 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1130:

★

Velivoli germanici da combattimento hanno agito con favorevoli risultati sugli impianti del porto di Pantelleria.

Livorno, Reggio Calabria, Messina ed altre località della Sicilia e della Sardegna sono state bombardate dall'aviazione nemica: ingenti danni subiti dalla città di Livorno, in corso di precisazione le perdite delle popolazione.

Nove velivoli venivano abbattuti dalla caccia nazionale; sei in Sardegna e tre a Livorno; nove distrutti dalle artiglierie contraeree: uno in Sardegna, quattro in Sicilia e quattro a Livorno, dei quali due caduti in mare al largo dell'Ardenza, uno nei pressi di Tombolo e uno nei boschi di Salviano.

Un altro aereo avversario, colpito dalle batterie della difesa delle isole Ionie, precipitava in mare.

*

Nota: Nelle incursioni citate dal bollettino odierno sono stati fin ora accertati 175 morti e 300 feriti a Livorno; 14 morti e 52 feriti a Reggio Calabria, 4 feriti a Messina.

Učinkovito bombardiranje pristanišča Bone

10 letal sestreljenih v bojih ali po zaslugi obrambnih baterij

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 30. junija naslednje 1131. vojno poročilo:

Nemške letalske skupine so učinkovito bombardirale pristanišče Bono.

Messina in okolica ter Kalabrijska obala ožine so utrpele nov letalski napad. Nekaj bomb je bilo odvrženih tudi na Porto Empedocle. Sovražnik je izgubil 10 letal, 5 v bojih z osnimi lovci v zraku nad Comisom in 5 po zaslugi protiletalskega topništva; ta letala so strmoglavila v bližini Licate, Pozzalla, Tremerstrierija, Comisa in Castela Vetrano.

Pri napadu na Livorno, ki je bil omenjen v včerajšnjem poročilu, sta padli v morje v bližini otoka Gorgone še dve nadaljnji sovražni trimotorni letali, ki so ju zadele obrambne baterije.

*

Pri letalskih napadih, omenjenih v današnjem poročilu, je bilo doslej ugotovljenih 10 ranjenih in 2 mrtva v Porto Empedocle.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 29. junija naslednje vojno poročilo št. 1.130:

Nemška bojna letala so z uspehom nastopila proti pristaniškim napravam na Pantelleriji.

Sovražno letalstvo je bombardiralo Livorno, Reggio Calabrijo, Messino in druge kraje na Siciliji in Sardiniji: škoda v Livornu je zelo velika, dočim se število žrtev med prebivalstvom še ugotavlja.

Naši lovci so sestrelili 9 sovražnih letal: 6 nad Sardinijo in 3 nad Livornom: protiletalsko topništvo pa je uničilo 9 letal: eno nad Sardinijo, 4 nad Sicilijo in 4 nad Livornom, od katerih sta dve padli v morje pri Ardenzi, eno v bližini Tombola in eno v gozdu Salviano. Neko nadaljnje sovražno letalo, ki so ga zadele obrambne baterije na Jonskem otočju, je treščilo v morje.

*

Pripomba: Zaradi letalskih napadov, imenovanih v današnjem uradnem poročilu, je bilo doslej ugotovljenih 175 mrtvih in 300 ranjenih v Livornu, 14 mrtvih in 52 ranjenih v Reggiu Calabriji in 4 mrtvi v Messini.

Novi uspehi nemških podmornic

Dve sovjetski ladji in ena topničarka potopljene na Črnem morju — Na Atlantiku in v Sredozemlju potopljenih osem ladij s 49.000 tonami

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti ni bilo nobenega pomembnega bojnega delovanja.

Na Črnem morju so potopile nemške podmornice dve ladji s skupno 2.000 br. reg. tonami, lahke pomorske oborožene sile pa med kratko nočno borbo eno sovjetsko topničarko. Letalstvo je uničilo z bombami na morju pri Novorosijsku sovražno stražno ladjo.

Močan oddelek nemških težkih bojnih letal je bombardiral preteklo noč z dobrim uspehom ladijske cilje in pristaniške naprave na področju pri Boni. Na Sredozemskem morju je bilo včeraj sestreljenih 12 sovražnih letal. Dve lastni lovski letali se nista vrnili.

Nemške podmornice so potopile na Atlantiku in Sredozemskem morju po hudih borbah proti konvojem in posameznim enotam 8 ladij s skupno 49.000 br. reg. tonami ter še en rušilec in tri prevozne jadrnice. En nadaljnji parnik je bil torpediran. Med temi boji so naši čolni sestrelili tudi 5 sovražnih bombnikov.

*

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Pri Velikih Lukah južno Stare Ruse je bilo odbitih več sovražnih napadov. Nemški lovci so v zalivu Kole z orožjem na krovu uničili sovražno torpedovko.

V vodah zapadnega Sredozemlja je neka nemška podmornica potopila križarko razreda »Froviker«, ki je bila v sestavu skupine sovražnih vojnih ladij v močnem spremstvu; ista nemška podmornica je torpedirala še neko drugo sovražno edinico.

Skupina brzih nemških bojnih letal je včeraj bombardirala letališča na otoku Pantelleriji, v pristanišču zasidrane ladje in pristaniške naprave.

Sovražnik je včeraj izgubil na sredozemskem operacijskem področju 18 letal.

Britansko letalstvo je preteklo noč izvršilo nov silovit teroristični napad na stanovanjske dele mesta Köln. Zaradi velikega števila zažigalnih in rušilnih bomb, ki so bile odvržene na močno pozidane dele mesta, so nastali veliki požari. Stolnica v Kölnu je utrpela hudo škodo, ker so jo zadele zažigalne in rušilne bombe. Prebivalstvo mesta je utrpelo izgube.

Napadi poedinih sovražnih letal so bili usmerjeni na nekatere kraje zapadne in severozapadne Nemčije.

Doslej so ugotovili uničenje 26 sovražnih bombnikov; 11 nadaljnjih štirimotornih sovražnih letal je bilo strmoglavljenih na tla v letalskih dvobojih s skupino severnonemških bombnikov, ki je skušala napasti neko oporišče ob atlantski obali. Eno nemško lovsko letalo je bilo izgubljeno.

S finskega bojišča

Helsinki, 30. junija. s. Uradno poročilo finskega glavnega stana pravi: V zadnjih dveh dneh je bilo živahno bojno delovanje v nekaterih odsekih bojišča Partizanski elementi, ki so v odseku vzhodne Karelije vdrli v hrbet finskih bojnih črt in pobili neoboroženo civilno prebivalstvo v teh krajih, so bili zasledovani in skoro popolnoma uničeni.

V srednjem odseku bojišča v vzhodni Kareliji in na področju Rukajervija so sovjetske čete izvršile več ponovnih silovitih napadov, da bi zopet zavzele predvčerajšnjim izgubljeno postojanko, vendar pa so bile povsod odbite in so utrpele zelo hude izgube. Delovanje izvidnic se na obeh straneh nadaljuje v znatnem obsegu.

Hude sovjetske letalske izgube

Berlin, 29. jun. s. Nemški lovci na vzhodnem bojišču so v tednu od 20. do 26. t. m. sestrelili 172 sovražnih letal, medtem ko je bilo samo 11 nemških letal izgubljenih. V tem razdobju je bilo delovanje sovražnega letalstva skoraj popolnoma paralizirano po nemških dnevnih in nočnih lovcih in po zaslugi protiletalskega topništva. Niti v enem primeru se sovražniku ni posrečilo izvršiti njegovih ofenzivnih načrtov, ker je povsod naletel na nemško protiletalsko obrambo in je bil vselej prisiljen znebiti se svojega tovora bomb v vsej naglici in se nato z velikimi izgubami vrniti.

Turški tisk o vojnem položaju

Ankara, 29. jun. s. List »Tašviri Efkar« piše, da Nemčija s tem, da ne napada na vzhodnem bojišču, postavlja na glavo vse anglosaške načrte. Nekaj povsem drugega je napasti Nemčijo za hrbtom kakor pa stopiti pred njo z izkrcanjem na evropski celini. Na drugi strani bodo Anglosasi prisiljeni poizkusiti izkrcanje, kajti z letalskim bombardiranjem ne bodo mogli izvojevati nobene odločitve. Nadir Nadi pa v listu »Džumhuriet« osporava dozdevno nepremagljivost Anglije in trdi, da ni še odstranjena nevarnost njenega poraza, kakor se je pojavila ob začetku vojne.

Dokumenti:

RAF nad Francozi

Pred nekaj meseci je angleški radio izjavil: *»Zavezniki razsipajo s svojo krvjo in so skopi s francosko krvjo.«*

Poglejmo! Ako upoštevamo samo napade, ki so jih zabeležila nemška in francoska uradna poročila, lahko ugotovimo, da je bilo do danes 21 velikih francoskih mest sistematsko bombardiranih in uničenih: Pariz in pariška pokrajina, Le Havre (200 bombardiranj), Dunkerque (100 bombardiranj), Rouen, Lorient (popolnoma uničen), Saint Nazaire (skoraj popolnoma opustošen), Boulogne-sur-Mer, Dieppe, Brest, Rennes, Lile, Cherbourg, Callais, Bordeaux, Tours, Morlaix, Saint Brieux, Le Creusot, Nantes, Amiens, Abbeville, Caen.

Nadaljnjih 20 francoskih mest je bilo podvrženih bombardiranju. Po mnenju g. Doblerja, direktorja pomoči ponesrečencem in evakuirancem, je bilo skupno 7000 mrtvih, 14.000 ranjenih in na stotisoče ponesrečenih in evakuiranih.

Predsednik Roosevelt je dne 1. septembra 1939 v nekem svojem pozivu vojujočim se strankam formalno obsodil bombardiranje mest in neoboroženega prebivalstva:

»Naslavljam nujen poziv,« tako je dejal, »vladam, ki bi mogle biti zapletene v sedanje sovražnosti, da bi vsaka izmed njih javno potrdila svoj sklep, da ne bo v nobenem primeru in nobeni okoliščini izvršila letalskega bombardiranja na civilno prebivalstvo in mesta, ki niso utrjena.«

Angleške grožnje večnemu Rimu

Rim, 30. junija. s. »News Chroniche« se vrača na vprašanje bombardiranja Rima in piše, da je v Angliji zelo razširjeno mnenje, da Rim zato ni bil bombardiran, ker Velika Britanija noče prizadeti udarca občutljivosti katoličanov sploh, zlasti pa noče vznevoljiti velike skupine katoliških volilcev v Zedinjenih državah. Staro britansko izročilo je, nadaljuje list, da razlogi te vrste ne smejo nikoli kršiti potreb vojaškega značaja. List nadaljuje, da v sedanjem trenutku spričo vojnih potreb ni treba izgubljati časa za ugotovitev, ali je italijanska vlada pripravljena, da premesti vse vojaške objekte iz mesta in njegove okolice, ali ne. List zaključuje: To bi zahtevalo preveč časa, mi pa si ne moremo dovoliti, da ga zapravljamo, preden začnemo vdor na evropsko celino, ki je v načrtu. Ako je Rim tik pred tem, da bo bomdardiran iz zraka, kakor se lahko zaključi iz nedavnih izjav glasnika angleškega letalstva, bi bilo dobro, da se operacija izvrši takoj in brezobzirno. Učinek na moralo Italijanov bo ogromen.

Rumunski glas o uničevanju kulturnih spomenikov

Bukarešta, 29. jun. s. Tednik »Dumnica« objavlja dolg članek kiparja Hana o barbarskem anglosaškem bombardiranju italijanskih cerkva in spomenikov. Pisec opozarja na ogromno umetniško vrednost teh del in ironično opozarja na pomanjkanje slehernega umetniškega čustvovanja Britancev in Američanov, ki obožujejo zlato in standardizirano proizvodnjo, za katerih zmago v vsem svetu se bori. Članek se zaključuje s pripombo, da bi moralo uničevanje teh slavnih del preteklosti zbuditi proteste tudi nevojujočih se narodov, saj predstavljajo ta slavna dela skupno premoženje vsega civiliziranega sveta.

Počastitev spomina maršala Itala Balba

Pietetne svečanosti v Rimu in Ferrari na čast velikemu narodnemu junaku

Rim, 28. jun s. Ob priliki tretje obletnice smrti slavnega kvadrumvira maršala Italije Itala Balba, ki je padel pri Tobruku, se je davi pri spominski plošč padlih v prostorih letalskega ministrstva vršila resna vojaška slovesnost v spomin na velikega letalca in njegove letalske tovariše. Slovesnosti so se udeležila zastopstva družin padlih, prekooceanskih letalcev ter vojaško in civilno osobje ministrstva. Častno stražo je imel oddelek letalcev. Na ukaz poveljnika letalske eskadre Todeschinija Lallija je bil odrejen enominutni molk, nakar je bil položen lovorjev venec pred spominsko ploščo, na kateri so imena padlih letalcev.

Svečanosti v Ferrari

Ferrara, 28. jun. s. Ob tretji obletnici smrti kvadrumvira Itala Balba so se vršile resne slovesnosti tudi v Ferrari, kjer je bil slavni pokojnik rojen. Mesto je bilo v zastavah na pol droga, dočim je prebivalstvo čutilo bol ob prezgodnji smrti junaškega letalskega maršala. Dopoldne so bile z vsemi vojaškimi častmi in ob častnem spremstvu sprejeta znamenja Stranke, ki jih je prebivalstvo udano počastilo. V fašističnem domu, kjer ima svoje prostore zveza borbenih fašijev, ki se imenuje po Italu Balbu, so se zbrale vse visoke hijerarhije, ki so za to priliko prispele v Ferraro. Dopoldne so bili položeni lovorjevi venci v svetišču padlih fašistov, pred katerim so se zbrali in razvrstili oboroženi oddelki vojske, letalstva, Milice in GILa z znamenji in prapori vseh krajevnih organizacij in združenj. Znamenja Stranke so vsi navzoči spoštljivo pozdravili.

Po enominutni zbranosti pred spominsko ploščo v spomin na vse mučenike slavnega ferrarskega fašizma so se oblasti in hijerarhije podale v resno krilo fašističnega doma, ki je pred kratkim postalo sedež najmodernejše in značilne fašistične stvaritve: diagnostičnega središča Italo Balbo, pripadajočega zavodu za fašistično medsebojno pomoč. V prostornih dvoranah, ki so opremljene po najmodernejših terapevskih sistemih in z najmodernejšimi zdravstvenimi aparati, začenja svoje življenje ustanova, namenjena narodu, kjer bodo delavci vseh kategorij brezplačno deležni popolne in skrbne zdravniške pomoči. Visoke hijerarhije so se dolgo zadržale pri ogledovanju tega zavoda.

Kasneje so na vseučilišču v slovesni obliki izročili nagrade, ki jih je določil meduniverzitetni zavod za statistiko na pobudo revije »Statistika«. Po pozdravu Kralju in Duceju, ki ga je odredil podtajnik narodne fašistične Stranke Della Valle, je spregovoril Kraljevi komisar vseučilišče »Italo Balbo« prof. Calzolari. Razen ministrov in visokih državnih funkcionarjev, funkcionarjev Stranke in zastopnikov oboroženih sil, zastopnikov zbornice fašijev in korporacij ter senata, zastopnikov vlade, se je zbralo tudi veliko število drugih osebnosti, senatorjev, nacionalnih svetnikov in vseh krajevnih oblasti na čelu s prefektom Dolfinom, zveznim tajnikom in inspektorjem narodne fašistične Stranke Caggiolijem, in naposled ves vseučiliški senat in akademski zbor.

Profesor Calzolari je najprej pozdravil goste in nato z vznešenimi besedami orisal lik Itala Balba, velikega borca za podržavljenje vseučilišča v Ferrari, ki se je izvršilo po volji Duceja pred letom dni. Za njim je govoril prof. Fortunati, direktor revije »Statistika«, ki je najprej prikazal veliko ljubezen pokojnega kvadrumvira glede uporabe statističnih in gospodarskih ved, nakar je predočil dela, ki jih je ocenila komisija in ki bodo nagrajena. Nagrajencem je izročil nagrado Eksc. De Bono, ki se je tudi udeležil slovesnosti skupno s kvadrumvirom De Vecchijem. S pozdravom Kralju in Duceju se je slovesnost zaključila.

Ob pozdravih zastopstva vseučiliške fašistične skupine so se hijerarhi nato podali v svetišče Sv. Frančiška, kjer so se udeležili slovesnega spominskega obreda. Pred oltarjem je bil poštavljen katafalk, ob katerem so imeli častno stražo višji oficirji. Slovesnosti so se udeležili brat Itala Balba Edmondo in sestre, nadalje vdova Lina Balba ter otroci in bratje Nella Quillicia ter vdova Enrica Carrettija. Na posebnih prostorih so bili Eksc. Teruzzi za vlado, kvadrumviri De Bono in De Vecchi, predsednik zbornice fašijev in korporacij grof Grandi, podtajnik narodne fašistične Stranke Della Valle, ministra Cini in Pareschi, državni podtajnik Gougher in Arcidiacono, senator Romei Longhena v imenu senata, nadalje nemško odposlanstvo na čelu z armijskim generalom von Lörzerjem, državni minister Rossoni, general Ivan Dore v zastopstvu Eksc. Galbiatija, mnogi drugi generali vojske, letalstva in Milice, nadalje senatorji in nacionalni svetniki ter vse lokalne oblasti in hijerarhije. Obred sta spremljala orkester in cerkveni zbor. Po končani maši je nadškof grof Bovelli izvršil blagoslovitev katafalka, na katerem je bil Ducejev venec.

Opoldne so si oblasti ogledale Dom GIL-a, ki se imenuje po Linu Balbi, pred čigar spomenikom so se vsi navzoči poklonili.

Tajnik stranke spominu Itala Balba

Ferrara, 29. jun. s. Visoki hierarhi vlade in Stranke, ki so se udeležili včerajšnjih manifestacij v spomin na Itala Balba in ostalih letalcev, ki so padli pri Tobruku, so se popoldne podali v razna središča pokrajine in končno v Cuartesana Balbo. Tu so obiskali rojstno hišo kvadrumvira, ki je spremenjena v kolonijo GIL-a, in so se poklonili materi maršala donni Malvini in bratu Edoardu ter sestrama Mariji in Egle. Izročili so tudi izkaznice Stranke na Ime Itala in Lina Balba.

V občinskem gledališču v Ferrari je nato Tajnik stranke slavil spomin na Itala Balba. Te slovesnosti so se udeležili Eksc. Teruzzi v imenu vlade, kvadrumviri De Bono in De Vecchi, minister Pareschi, senator Romei Longhena v imenu senata, nemško odposlanstvo z armijskim generalom von Lörzerjem na čelu, državni minister Rossoni, general Ivan Dore kot zastopnik Eksc. Galbiatija, mnogi generali letalstva in Milice, senatorji, nacionalni svetniki, vse lokalne hierarhije in oblasti ter ogromna množica ljudi. Tajnik Stranke Scorza, ki je bil sprejet z navdušenimi vzkliki, je najprej odredil pozdrav Duceju, se zahvalil zastopniku Nemčije in poveličeval solidarnost orožja kot dobro znamenje zanesljive zmage, nakar je dejal:

Poslan od Duceja, da proslavim spomin na Itala Balba, se ne morem oprostiti globoke ginjenosti, ki jo zbuja v meni bratstvo skupne preteklosti v tej Ferrari, ki še vedno živi njegovo življenje, kjer je še vedno živ njegov duh.

Scorza je nato ginljivo govoril o usodni uri, ko se je med borci z vso naglico razširila vest, da je Italo Balbo mrtev. Borcem se je zdelo, da to ne more biti res, da ne more biti življenje tega junaka vezano na vsakdanjo usodo. Vojna je potem povlekla za seboj ljudi in osebnost Balba se nam je v vsej zgodovinski jasnosti prikazala v luči pravljičnega junaka.

S smrtjo Itala Balba je Italija izgubila enega izmed svojih najbolj svetlih duhov. Duce je izgubil nad vse genialnega sodelavca in vojaka nedvomljive drznosti. Skli. cujoč se na bližnje in daljne spomine in na razne zgodbe in besede pokojnega kvadrumvira, je Tajnik stranke podal krasen pregled njegovega življenja, lepoto njegove mladosti, polno idealov in prekipevajočega navdušenja, kakor tudi njegovo epopejo fašizma sredi plemenite in domoljubne Domagne. Že tedaj se je izoblikovala njegova voditeljska in junaška osebnost, osebnost moža dejanja. Ko je bil pozvan v vlado, je bil Italo Balbo z intuicijo, ki je prehitevala čas in šla pred zakoni, nele tehnik, temveč gonilni duh in presnovatelj. Tajnik stranke je nato z vso iskrenostjo in resničnostjo obeležil Itala Balba kot učitelja prepričanja in zglednega junaštva, ki ni le doseglo viška žrtve, temveč je po nagonu rodilo junaštvo v vrlini krvi, ustvarilo življenjsko pravilo in popolno humanost, v kateri so se stekali razni navidezno nasprotujoči si elementi. Zdel se je drzen, ko je bil trezen, hladnokrven in odločen. In ko je bil točen in jasen, se je zdel skeptik. Bil je pri vsem pesnik brez predsodkov in človekoljub. Dovolj je, ako prečitamo nekoliko njegovih spisov, ko je bil še mladenič. Hrepeneč po brezmejnih

Nadaljevanje na 2. strani

Bose o indijski osvobodilni vojski

Poziv vsem Indijcem izven domovine

Tokio, 28. junija. s. Govoreč po radiu svojim rojakom v vsej vzhodni Aziji je indijski voditelj Čandra Bose izjavil med drugim:

Vsi telesno sposobni Indijci, ki bivajo v vzhodni Aziji, se morajo prostovoljno boriti za neodvisnost Indije, kajti osvoboditev Indije je odvisna predvsem od tistih, ki žive v inozemstvu. To je naša najvišja naloga in naša najvišja dolžnost, spričo katere je vse drugo podrejenega pomena. Trdno upam, da bom s pomočjo svojih rojakov v vzhodni Aziji lahko organiziral tako močno silo, da bomo odstranili britansko oblast v Indiji v sodelovanju z onimi, ki se že bore na znotraj. Napočila je ura in vsi indijski rodoljubi morajo na bojišča. Ko bo začela teči kri Indijcev, ki ljubijo svobodo, bo Indija dosegla svojo neodvisnost. Japonska vlada in japonski narod sta pripravljena dati nam vso pomoč, da dosežemo svoj veliki cilj. Zato ni nobenega opravičila, da ne bi tudi Indijci v vzhodni Aziji dali vseh svojih razpoložljivih sil na razpolago za sedanjo borbo. Čeprav so sile Osi, zlasti pa Japonska, pripravljene, da nam vsak hip pomagajo, kar v ostalem že delajo, je vendarle naloga za osvoboditev Indije predvsem naša in samo naša. Te odgovornosti ne moremo zvaliti na ramena nikogar, ker bi bilo to v nasprotju z našo narodno častjo.

Čandra Bose je nato poudaril, da sabotaže, civilna neposlušnost in revolucijonarni terorizem ne vodijo nikamor, kajti Britanci so popolnoma oboroženi in brezobzirni. Angleže moramo pregnati z istim orožjem, ker pa je to nemogoče v Indiji, kjer Indijci niso organizirani za oboroženo revolucijo, morajo Indijci v inozemstvu in zlasti v vzhodni Aziji izvršiti svojo dolžnost in pregnati Angleže iz Indije.

Manila, 29. jun. s. Predsednik indijske lige na Filipinih, Švani, je v nekem razgovoru izjavil: Napočila je ura akcije in Indijci so povsod trdno odločeni, da sodelujejo z Japonsko, da bi enkrat za vselej porazili Angleže in Američane. Prihod Čandre Boseja v vzhodno Azijo je dal znak Indijcem, ki žive v Indiji in v inozemstvu, da se z orožjem upro britanskim zatiralcem in njihovim tovarišem iz ameriške hiše. Indija ni imela doslej vojaškega voditelja. Ta vodja bo Bose, ki je pravi človek, na katerega so Indijci čakali. Vsi Indijci na področju vzhodne Azije se bodo zlružili v skupnem naporu za osvoboditev svoje domovine. Prepričan sem, da bo v Indiji izbruhnila revolucija ki se bo zaključila z našo popolno zmago. Prvo prihodnje bojišče bo na indijsko-birmanski meji, kjer bodo britanske sile utrpele hude izgube. Tako se bo začelo gibanje, ki bo Angleže in Američane popolnoma pregnalo iz Indije. Dolga leta potrpežljivega trpljenja Gandhija, da pripravi Indijce za neodvisnost, dajejo sedaj svoje sadove. Naposled nam je dana možnost, da dosežemo svojo neodvisnost s pomočjo mogočnega japonskega orožja. Ne bomo opustili te prilike in Indijci so odločeni, da žive ali umro skupno z Japonsko.

Saigon, 29. jun. s. Indijski rojaki, bivajoči v tem mestu, so kot zastopniki indijske skupnosti v Francoski Indokini na posebnem zborovanju sklenili izraziti prvemu ministru japonske vlade Toju svojo hvaležnost za pomoč, ki jo je Japonska obljubila Indiji. Razen tega so izrazili svoj sklep, da se bodo borili pod vodstvom Čandre Boseja za neodvisnost svoje dežele.

Tudi indijska skupnost v Penangu je imela važno zborovanje, ki se ga je udeležilo skoro 5.000 ljudi in ki je prav tako izrazilo svojo hvaležnost za izjave predsednika japonske vlade. Vsi udeleženci so prisegli, da se bodo borili do popolnega poraza Anglije.

Japonska premoč v zraku

Tokio, 30. junija. s. Z najnovejšimi izgubami, ki so jih prizadele sovražniku v zraku nad Avstralijo so japonske letalske sile znova potrdile svojo učinkovitost, ko so dvignile povprečje sestreljenih sovražnih letal v zadnjem tromesečju na 10:1. Od izbruha vojne do aprila tega leta je bilo to razmerje takšnole: od decembra 1941 do aprila 1942 eno japonsko letalo proti 8.5 sovražnih letal; od maja do avgusta 1942 eno japonsko letalo proti 8.5 sovražnih letal, od septembra do decembra 1942 eno japonsko letalo proti 6 sovražnim letalom, od januarja 1943 do aprila tega leta pa eno japonsko letalo proti 8 sovražnim letalom.

Nadaljevanje s 1. strani

obzorjih je bil poln domotožja za svoje mesto in svoje ljudstvo. Da bi zopet slišal svoje ljudi in njihovo govorico, se je iz neba spustil med griče Džebela, da bi jih poiskal med množico Italijanov. Bil je pravi Italijan, povezan na najvišja izročila. Pokazal je to s svojim zgledom, ko je vodil moštva svojih eskader, da se spoštljivo poklonijo na grobu Danteja. Predvsem pa je imel Balbo smisel za enotno strnjenost in moralno silo, ki povezuje dušo vseh Italijanov. Imel je moč, ki je rešila Italijo povojne nevarnosti, ki se je zaključila z veleizdajo v Versaillesu, moč, ki nam je danes tem bolj potrebna, čim hujši so časi. Kakor tedaj, velja tudi danes: ali zmagamo ali umremo. Izginile so vse razlike. Vsi smo sinovi Italije, tisti, ki se borijo, kakor tisti, ki odhajajo. Na oltarju domovine žrtvuje ves narod svoje najčistejše in najbolj goreče srce. Poživinjeni sovražnik besni proti Italiji. Njegovo rjovenje ni le rjovenje besa, temveč tudi strahu, kajti trese se v svojem brlogu, ker čuti v svojem srcu praznino: pomanjkanje človeške in socialne pravičnosti, ki bi lahko zopet uredila narode. Mi bomo znali beležiti mogočen vzklik naroda: »Da!« (Navdušeno ploskanje.) Mi bomo znali slediti vzpodbudi Duceja, združeni v želji, da maščujemo ruševine naših mest in da vrnemo svinec za svinec. Ko grme topovi, je eno samo povelje: Vztrajati!, ena sama zapoved: Boriti se!, da bi mogli živeti dostojno in častno. To je zapoved mrtvih in Itala Balba, čigar duh bedi in čaka na sredozemsko zmago.

Mogočen vzklik »Duce!« je zabučal v gledališču in zbor se je zaključil s prepevanjem revolucionarnih pesmi.

Menjava straže v zvezi borbenih fašijev

Ljubljana, 30. junija.

Tiskovni urad zveze borbenih fašijev poroča:

Po predpisanem obredu v skladu z navodili tajnika Stranke se je v ponedeljek, 28. junija, ob 18. uri v domu zveze borbenih fašijev pred spominsko ploščo, v katero so vklesana imena naših slavnih mučenikov, vršila resna slovesnost menjave straže med Eksc. Giuseppejem Lombrasso, Visokim Komisarjem za Ljubljansko pokrajino, ki prevzema tudi posle zveznega tajnika, in odhajajočim zveznim tajnikom Orlandom Orlandinijem.

Navzoči so bili tudi člani zveznega direktorija in ljubljanskega fašija, zastopniki družin v vojni in za revolucijo padlih in pohabljencev.

Pred tem obredom in po njem je Eksc. Lombrassa obiskal sedež zveznega poveljstva GILLa, pokrajinskega Dopolavora, ljubljanskega fašija, vojaške okrepčevalnice in uredništvo lista »Prima linea«.

Obisk italijanskih novinarjev na Slovaškem

Bratislava, 29. jun. s. Podpredsednik vlade in notranji minister Mach je v družbi propagandnega ministra Gasparja sprejel skupino italijanskih novinarjev, ki se mude na Slovaškem. Ob izmenjavi pozdravov so bile potrjene vezi prijateljstva med obema državama. Govorniki so poveličevali skupno borbo za bodočnost Evrope. Po obisku v prestolnici je skupina italijanskih novinarjev odpotovala v Tatre.

Nov rumunski poslanik v Nemčiji

Bukarešta, 29. junija. s. Službeni list objavlja ukaz o odstavitvi dosedanjega ministra v Nemčiji Raula Bossyja z dnem 15. junija tega leta in njegovi nastavitvi pri upravi zunanjega ministrstva z istim dnem. Za novega rumunskega ministra v Nemčiji je imenovan general George Jone, ki je bil doslej vojaški ataše v Berlinu.

Čas kretanja v pokrajini

Ekscelenca Visoki komisar je z odredbo, ki bo objavljena, odredil, da se pričenši z 29. junijem uveljavi na področju pokrajine čas kretanja od 5. do 22. ure. Javni lokali in prostori, kjer se vršijo javne predstave, morajo biti zaprti ob 21.30.

Minister Pareschi v Cremoni

Cremona, 29. jun. s. Minister za poljedelstvo in gozdove je imel davi poročilo v dvorani GUFa v palači Revolucije z voditeljem poljedelskih sindikalnih organizacij v navzočnosti pasovnih nadzornikov in nadzornic ter glavnih mestnih oblasti, med katerimi so bili Eksc. Farinacci, prefekt in zvezni tajnik. Eksc. Farinacci je podrobno obrazložil ministru sedanje stanje cremonskega poljedelstva in opozoril zlasti na zatvoritev obrtnih mlinov, na izročitev vina za Oboroženе sile in potrebe destilacije, na svinjske maščobe in problem mesa. Razprave, ki je sledila, so se udeležili predstavniki poljedelcev in kmetov ter nac. svetnik Chiari, ki je obrazložil razloge ministrskega ukrepa glede zapore obrtnih mlinov. Minister Pareschi je povzel razpravo in pojasnil navzočim ukrepe ministrstva za poljedelstvo in gozdove glede integralne organizacije poljedelske proizvodnje, ugotovitve in porazdelitve pridelkov ter redne in nagle izvedbe načrtov na raznih področjih oskrbe. Še prav posebej je obrazložil tudi potrebe Oboroženih sil ter se v zvezi s tem dotaknil protiproblema mesa in znova poudaril, da mora biti ves narod v sedanjem trenutku v prvi vojni črti s svojimi vojaki, da se doseže zmaga. Svoj govor je zaključil s pohvalo cremonskih poljedelcev, ki so v vsakem trenutku narodnega življenja pokazali disciplino in razumevanje za potrebe države, ko so izročili od svojih pridelkov celo več, kakor je bilo določeno. Ministrove besede so vsi navzoči toplo pozdravili in poročilo se je zaključilo, kakor se je začelo, s pozdravom Duceju, ki ga je odredil zvezni tajnik.

Mednarodna federacija strokovnega in periodičnega tiska

Benetke, 29. jun. s. Tu se je sestala italijansko-nemška komisija, imenovana lani meseca novembra v Rimu za proučevanje novih pravil mednarodne federacije strokovnega in periodičnega časopisja v skladu s smernicami novega reda za kakršnega se bori Os. Komisija je odobrila osnutek pravil, ki bodo predložene oblastem v Italiji in Nemčiji v odobritev. Po končnem delu so bile odposlane brzojavke ministru za ljudsko kulturo, direktorju italijanskega tiska, voditelju tiska v Nemčiji in nemškemu veleposlaniku v Rimu.

Angleške intrige in jugoslovanski spori

Knez Pavle in kneginja Olga odvedena z vso rodbino v Johannesburg v Južni Afriki

Lizbona, 26. junija. Odnosi med angleško vlado in imensko jugoslovansko vlado v Londonu se vedno bolj zapletajo. Voditelji raznih strank, ki so se stvorile med jugoslovanskimi ubežniki v Londonu, so se danes sestali in ker pogajanja prvega ministra Milana Grola za sestavo nove vlade niso uspela, so nesvetovali bivšemu kralju Petru, naj podeli mandat Milošu Trifunoviču, voditelju radikalne stranke, ki se je ustanovila med Jugoslovani v Londonu. Angleška vlada je posegla v spore med Jugoslovani z nenavadnim sklepom, da osvobodi kneza Pavla, bivšega kraljevega namestnika Jugoslavije, njegovo soprogo kneginjo Olgo in oba sinova iz konfinacije, v kateri so bili od julija 1941 dalje v nekem kraju v Keniji in jih pošlje v Johannesburg v Južni Afriki.

Kakor je znano, so agenti angleške tajne službe izzvali v Beogradu hišno revolucijo, ki je odstavila kneza Pavla in ga zamenjala v mladim kraljem Petrom, kar je imelo za posledico tudi spremembo vlade in vse ostalo, kar je sledilo. Od tedaj dalje so smatrali kneza Pavla in kneginjo Olgo ki je sestra vojvodinje Kentske, za ujetnika Angležev. Sedanja na pol osvoboditev je očitno dejanje angleške vlade, ki skriva kak prikrit namen. (Corriere della Sera.)

Očitna kršitev Atlantske listine

Kako si zamišljajo Anglosasi svoje gospodstvo v Evropi

Rim, 30. jun. Skupina britanskih parlamentarcev, ki ji predseduje sir John Wardlaw, je izdala nekako spomenico z zahtevami, kako naj bo urejena povojna Nemčija. Spomenica vsebuje 15 točk in razločno kaže krute anglosaške namene za primer, če bi se sovražnikom posrečilo doseči zmago v sedanji vojni. Spomenica temelji na utvari, da bo Nemčija poražena in da se bo morala brezpogojno vdati. Takoj potem bo ustanovljen medzavezniški kontrolni svet, ki bo zatrl nemško letalsko industrijo in skrčil nemški vojni potencial na najnižjo mero. Imel bo tudi nalog, da izroči zavezniškim državam posameznike, ki so obdolženi zločinov nad narodi na zasedenem ozemlju; demobiliziral bo v šestih mesecih vse nemške sile in onemogočil, da bi se v Nemčiji ustvarjale vojaške, polvojaške ali slične organizacije.

Tem osnovnim določbam dodaja Wardlawova spomenica naslednjih 15 točk, ki imajo namen Nemčijo popolnoma uničiti:

1. Vso Nemčijo bodo zasedle kopne in letalske sile zaveznikov in bo zasedba trajala, dokler se bo zaveznikom zdela potrebna.
2. Vzhodna Prusija, ki je glavni stan znanih pruskih junkerjev, ne bo več pripadal niti Prusiji, niti Nemčiji.
3. Porenje s porensko Vestfalsko bo ločeno od ostale Prusije in bo tvorilo eno izmed nezavisnih nemških držav.
4. Medzavezniški kontrolni svet bo imel pravico, da preseljuje nemško prebivalstvo po svoji uvidevnosti, v kolikor bi se preseljevanje pokazalo potrebno zaradi očiščenja od Nemcev zasedenih pokrajin ter zaradi izločenja Vzhodne Prusije iz sklepa nemške države.
5. Vzpostavitev suverenosti vseh držav, ki jih imajo zasedene sile Osi.
6. Ustanovitev krajevnih policijskih milic.
7. Nadzorstvo nad nemškim radijem in tiskom ter nad vso propagando.
8. nadzorstvo nad učnimi načrti vseh nemških šol.
9. Absolutna prepoved Nemčiji, da bi vzdrževala kakršnokoli civilno letalstvo ter letalsko industrijo, dokler zavezniki ne odločijo kaj drugega.
10. Povračilo vsega zaplenjenega imetja.
11. Nemci, ki so se nasilno ali brez nasilja polastili gospodarskih podjetij v zasedenih državah, bodo morali vrniti vse imetje prvotnim lastnikom.
12. Stroji in vsa obratna sredstva se bodo morala vrniti prvotnim lastnikom.
13. Medzavezniško zasedbo bo plačevala Nemčija sama.
14. Nemčija ne bo smela razpisovati posojil.
15. Nemčiji ne bo dovoljen nikakršen inflacijski manever.

Te točke, s katerimi delajo Britanci račun brez krčmarja in dele kožo medveda, ki je še nimajo, so jasen dokaz, kako pristransko nameravajo Anglosasi uresničevati določila Atlantske listine, ki naj bi bile temelj za povojno ureditev sveta. Z objavo te 15 točk je sedaj vsakomur jasno, kakšna bi bila usoda sveta, ako bi Anglosasi izšli zmagoviti iz sedanje borbe. (Iz Piccolo.)

Ura osvete se bliža

Berlin, 29. junija. s. Brutalnost sistematskega anglosaškega terorizma, ki se ne ustavlja niti pred znamenitimi spomeniki evropske kulture in ki išče svoje žrtve prav med civilnim prebivalstvom, je izzvala nove ostre polemike v listih proti piratom v zraku, katerih zadnje dejanje je bilo uničenje stolnice v Kölnu. Nemški listi pišejo danes skoraj izključno samo o tem vprašanju in ostro obsojajo tako zvane »branilce evropske civilizacije«, ki dejansko uničujejo tako v Nemčiji kakor v Italiji najbolj vzvišene in odlične stvaritve civilizacije. Prestolniški dnevniki tolmačijo ogorčenje nemškega prebivalstva zaradi poslednjega zločina v Kölnu in obsojajo barbarstvo sovražnega letalstva, pripominjajoč, da se ura maščevanja bliža. Med tem pa nemški narod, zlasti na bombardiranih področjih, še bolj krepi svojo voljo po maščevanju nad sovražnikom ter disciplinirano in hladnokrvno čaka na uro obračunov, ki bo strahotna.

Hude anglosaške letalske izgube

Berlin, 29. junija. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so italijanski in nemški lovci skupno s protiletalskim topništvom na sredozemskem operacijskem področju in v obrambi italijanskih mest pred terorističnimi anglosaškimi napadi sestrelili od 1. junija do danes 378 sovražnih letal. Izgube, ki jih trpi sovražnik na tem vojnem področju po zaslugi protiletalske obrambe, dosegajo sedaj skoro isto višino kakor one, ki jih trpi ob svojih terorističnih napadih na ozemlje Nemčije. Pri teh poslednjih napadih je sovražnik doslej izgubil 500 letal, po večini štirimotorne bombnike.

Berlin, 29. junija. s. »Montagspost« omenja, da so Angleži in Američani v prvih 26 dneh junija izgubili najmanj 3000 izšolanih letalcev, ki so imeli za seboj bogate izkušnje

Ob pričetku žetve na Madžarskem

Budimpešta, 29. junija, s. Madžarski minister za preskrbo je imel snoči o priliki začetka žetve govor po radiu poljedelcem in poljedelskim delavcem in pohvalil njihovo disciplinirano delo v korist poljedelske proizvodnje države in trdnosti notranjega bojišča. Opozoril je poljedelce na nove vladne odredbe, ki hočejo zagotoviti oskrbo države z živili, in na ukrepe proti tako zvani črni borzi. Pozval je končno poljedelce, naj izvrše svojo dolžnost disciplinirano, zavedajoč se, da sodelujejo pri naporih za čim učinkovitejšo obrambo domovine.

AL CINE
V KINU UNION
proseguono le repliche del film
se nadaljujejo reprize filma

COLPO DI PISTOLA

Dvoboj

Fosco Giachetti
Renato Castellani

GRANDE SUCCESSO
VELIK USPEH

Obsodba zaradi kupičenja blaga

Zaključek procesa proti trgovcu z usnjem Andreju Čekadi in sokrivcem

Ljubljana, 30. junija.

Vojaško vojno sodišče v Ljubljani je v ponedeljek dopoldne razpravljalo proti 14 obtožencem, ki so bili obtoženi zaradi kupičenja in skrivanja različnega za življenje potrebnega blaga, usnja, kož, tobaka in drugih živil.

Ker je zadeva že ob odkritju zbudila v Ljubljani veliko zanimanje, so razpravi prisostvovali številni poslušalci. Glavni obtoženec je bil trgovec z usnjem Andrej Čekada, star 55 let in po rodu iz Ivanjega sela pri Rakeku. Stanoval je v Ljubljani na Sv. Petra cesti. Vseh verižnih poslov sta se udeleževaa tudi trgovec z usnjem 40letni v Rupi rojeni Emil Jakil iz Prisojne ulice in 46letni usnjar Marko Jakil iz Dev. Mar. v Polju, stanujoč v Zalogu. Ostali obtoženci so se morali zagovarjati, ker so pomagali skrivati blago. Osem je bilo zaprtih, šest pa na svobodi. Med njimi so bili tudi trije mesarji in trije posestniki iz občne Dev. Marija v Polju.

Po zaslišanju obtožencev, prič, govoru vojaškega državnega tožilca in branilcev je predsednik razglasil naslednjo sodbo:

Čekada Andrej je bil obsojen na **11 let zapora in 160.000 lir** zaradi kopičenja blaga z namenom, da ga odtegne normalni uporabi, da povzroči na trgu pomanjkanje blaga in dvig njega cene, to je zaradi kršitve uredbe Visokega komisarja od 24. oktobra 1941, zaradi opustitve prijave živil po uredbi Visokega komisarja od 27. junija 1941, zaradi kršitve uredbe glede zbiranja izdelanih kož od 11. septembra 1941, zaradi kršitve uredbe o maščobah od 16. julija 1941 in zaradi kršitve uredbe o tekstilijah od 8. novembra 1941 ter naposled zaradi kršitve uredbe o soli in tobaku od 24. septembra 1942.

Vončina Julij, rojen 22. aprila 1910 na Jeličinvrhu pri Logatcu, trgovec v Ljubljani, na **3 leta zapora in 50.000 lir** denarne kazni zaradi kopičenja blaga in neprijave 3278 m manufakturnega blaga.

Jakil Emil in **Jakil Marko**, vsak na **7 let zapora in 100.000 lir** denarne kazni zaradi kopičenja blaga in kršitve predpisov o zbiranju in prodaji izdelanih kož.

Novak Jernej, rojen 22. avgusta 1898 v Svibnem, stanujoč v Ljubljani, Miklošičeva cesta, zaradi kršitve uredbe o soli in tobaku od 24. septembra 1942 na **2 leti zapora in 4000 lir** denarne kazni.

Drugi obtoženci so bili obsojeni na manjše zaporne in denarne kazni.

Sodišče je hkratu pravomočno izreklo zaplenitev vsega pri obtožencih najdenega blaga, ki predstavlja vrednost nad 300.000 lir.

Gospodarstvo

Vloga Ukrajine v vojnem gospodarstvu

Generalni ravnatelj Centralne trgovinske družbe Vzhod (Zentralhandelsgesellschaft Ost) za kmetijsko vnovčenje in oskrbo Leonhard Fleischberger je v nemškem listu »Vierjahresplan« podal zanimiv pregled o nalogah, ki jim mora imenovana družba vršiti v službi vojne prehrane. Družba je pooblaščena zajeti, vskladiščiti in oddajati vse pridelke, ki so važni za prehrano in oskrbovati kmetijstvo v zasedenem ozemlju s kmetijskimi potrebščinami in najvažnejšim potrošnim blagom. Družba ima sedaj 150 podružnic in 300 ekspozitur na obsežnem področju zasedenega sovjetskega ozemlja in vrši predvsem odkup žita, oljaric, živine, pa tudi maščob, jajc, perutnine, rib, sadja, sočivja, krompirja in industrijskih rastlin. Družba ne odkupuje samo te pridelke, temveč jih deloma tudi predeluje. Sama Ukrajina je v zadnjih letih pred vojno pridelala 25 milijonov meterskih stotov žita, to je skoro toliko, kakor je znašal pridelek žita v stari Nemčiji.

Preko te družbe je bil obnovljen obrat v 1063 mlinih z dnevno kapaciteto predelave 26.000 ton, nadalje obrat v 494 pekarnah kruha, ki izpečejo na dan 36.410 stotov kruha, v 18 velikih in 215 srednjih in manjših obratih mesne industrije, v 84 pivovarnah, ki lahko na leto zvarijo 2.6 milijona hektolitrov piva in v 110 obratih za mineralno vodo z letno kapaciteto 195 milijonov polliterskih steklenic mineralne vode. Okrog 60 obratov za predelavo sočivja in sadja je imelo lani produkcijsko kapaciteto 45.600 ton marmelade, 42.200 ton sadne mezge in 15.600 konzerviranega sadja in sočivja. Pod upravo te družbe je bilo 38 bivših sojetskih kombinatov za perutnino, kjer lahko dnevno zakoljejo 137.000 glav perutnine. Družba je stavila v obrat 28 velikih hladilnic in je prevzela skrb za obnovo sladkorne industrije, ki je pred vojno obsegala 152 tvornic z letno proizvodnjo 1.8 milijona ton sladkorja. Ukrajinska sladkorna industrija je bila po svoji produkcijski kapaciteti pred vojno večja kakor nemška sladkorna industrija.

Generalni ravnatelj Fleischberger pravi, da v teku vojne ni mogoče objaviti številk o dejanskem prometu prevzetega in predelanega blaga. Približno sliko o obsegu poslov tega podjetja, ki obratuje s 13 poddružbami, pa je lahko razvidna iz okolnosti, da se je nemška vojska na vzhodu lani oskrbovala v bistvu iz zasedenega ozemlja, in sicer preko te organizacije, ki je lahko vrhu tega precejšnje količine živil poslala v Nemčijo.

Novi finančni ukrepi v Srbiji

Beograjski list »Donau-Zeitung« objavlja podatke o novih finančno-političnih ukrepih v Srbiji. Že v aprilu so bili izdani daljnosežni ukrepi za ureditev financ v Srbiji. Uvedeni so bili vojni pribitki na monopolske predmete, srbske železnice so zvišale potniško tarifo, obenem pa so bili izdani novi davčni predpisi z namenom, da se doseže kritje izrednih izdatkov, ne da bi bilo treba apelirati na Srbsko narodno banko. Dne 25. marca je bilo razpisano 4.5%no dolgoročno notranje posojilo v višini 1 milijarde dinarjev z amortizacijsko dobo 30 let in emisijskim tečajem 98.5%. To prvo dolgoročno notranje posojilo, ki je sledilo emisiji blagajniških zapisov Narodne banke za 1.5 milijarde, je bilo v celoti vpisano od Državne hipotekarna banke in Poštne hranilnice. Odgovorni nemški in srbski činitelji se zavedajo, da je treba vse storiti za ohranitev stabilnosti valute, kar pa se dá doseči predvsem z ureditvijo financ.

Sedaj poročajo o nadaljnjih ukrepih v tej smeri. Razpisano je novo dolgoročno posojilo v višini 2 milijard dinarjev, ki bo izdano po istih pogojih kakor ono v marcu in bo ponudeno javnosti za vpis. Posojilo bo razdeljeno na dve tranši. Po želji po vpisnik lahko vpisal normalne obveznice s 4.5%nim obrestovanjem ali pa premijske obveznice, ki bodo zopet razdeljene v take brez obresti in z visokimi premijami, ki bodo ustrezale 4.5%nemu obrestovanju, in take z 2%nimi obrestmi in s premijami, ki bodo ustrezale 2.5%nemu obrestovanju.

Istočasno se uvede posebna vojna doklada na zemljarino, ki bo znašala v Banatu 60%, v ostali Srbiji pa 120% osnovne zemljarine. Različna višina doklade je utemeljena s tem, da so kmetovalci v Banatu v zadnjih dveh letih v mnogo večji meri zadostili svoji obveznosti pri oddaji pridelkov po uradnih odkupnih cenah kakor kmetovalci v sami Srbiji. V Banatu je vrhutega spričo visoke odmere katastrskega čistega dohodka zemljarina sama na sebi zelo visoka. Da se tudi kmetom v Srbiji prizna nekaka premija za vestno izpolnitev dolžnosti oddaje pridelkov, je predvidena ugodnost v tem, da bodo kmeti, ki oddajajo svoje presežke, lahko zahtevali plačilo v državnih bonih in bodo v tem primeru oproščeni plačila vojnega pribitka na zemljarino. Na podlagi teh bonov bodo nato prejeli pri davčnih uradih državne obveznice in jim bo istočasno v ustrezajočem znesku črtano plačilo vojne doklade na zemljarino. Nadaljnji finančno-politični ukrepi se nanašajo na izterjavo davkov in zlasti na poenostavljenje kazenskega postopanja za davčne utaje.

Izdaja nakaznic za tekoča goriva in mazila

Urad za civilno motorizacijo Visokega Komisarijata opozarja, da počenši z mesecem julijem t. l. dalje morajo biti prošnje za tekoča goriva in mazila za motorna vozila in v industrijske svrhe predložene temu uradu najkasneje do 5. vsakega meseca. Prošnje, ki bi bile predložene po tem roku, se ne bodo upoštevale.

Gospodarske vesti

= **Povojne naloge italijanskega kmetijstva.** Italijanski kmetijski strokovnjak Molinari je nedavno napisal v listu »Corriere della Sera« članek o glavnih nalogah italijanskega kmetijstva po vojni. Molinari smatra, da bo treba po vojni v prvi vrsti oskrbeti kmetijstvo z modernimi stroji in mu dati na razpolago potrebna umetna gnojila. Da se doseže čim večja mehanizacija kmetijske proizvodnje, bo po vojni treba izdelati najmanj 5000 novih traktorjev. Leta 1938. je imela Italija okrog 2000 traktorjev. Podvojiti se mora tudi število ostalih kmetijskih strojev, zlasti sodobnih plugov, mlatilnic, strojev za okopavanje, za sejanje, za gnojenje itd. Storiti bo treba potrebne korake, da bodo lahko kmetovalci kupili stroje po čim nižji ceni. Proizvodnja kmetijskih strojev bo morala imeti po vojni prednost pred ostalo proizvodnjo strojev. Potrošnja superfosfata in dušikovega gnojila je že pred vojno stalno naraščala. Leta 1938—39 je Italija potrošila 16 milijonov stotov superfosfata in 8 milijonov stotov dušikovega gnojila. V naslednjih letih se je potrošnja dvigala na 7 do 8% na leto. Leta 1938. je vrednost italijanske kmetijske proizvodnje dosegla 45 milijard lir na obdelani površini okrog 20 milijonov hektarjev. Od kmetijske proizvodnje živi v Italiji okrog 20 milijonov ljudi.

= **Zasedanje mednarodne organizacije za kulturo oliv.** Odbor mednarodne organizacije za kulture oliv se je te dni sestal v Rimu ob navzočnosti španske delegacije. Na zasedanju sta bila navzoča tudi po en delegat Portugalske in Turčije. Predsednik je poudaril prisrčno sodelovanje med Italijo in Španijo. Na ti dve državi odpadeta dve tretjini svetovne proizvodnje olivnega olja.

= **Sodelovanje Italije pri melioracijskih in elektrifikacijskih delih na Hrvatskem.** Kakor smo že svojčas poročali, je bila na podlagi italijansko-hrvatskega sporazuma ustanovljena Družba za javna dela na Hrvatskem, ki ima svoj sedež v Rimu in svojo podružnico v Zagrebu. Ta družba je te dni prejela od hrvatske vlade koncesijo za izvršitev velikih javnih del, predvsem za melioracijo Lonjskega polja, to je poplavnega ozemlja, ki se razteza vzhodno od Zagreba vzdolž Save in Lonje skozi okraje Dugo selo, Kutina, Sisak, Velika Gorica, Novska, Nova Gradiška in Stara Gradiška. V teku so tudi pogajanja, po katerih naj bi ta družba prevzela dovršitev del za gradnjo velike državne hidrocentrale v Triblju pri Fužinah, ki je namenjena za oskrbo jugozapadnega dela Hrvatske z električnim tokom in bo imela 70.000 konjskih sil. Načrti so sedaj v rokah strokovnjakov Družbe za javna dela na Hrvatskem.

= **Inozemski delavci v Nemčiji so doslej poslali v domovino 1,3 milijarde mark.** Spričo naraslega števila inozemskih delavcev v Nemčiji so narasle tudi denarne pošiljke teh delavcev v domovino. Od pričetka leta 1940 do konca aprila t. l. so inozemski delavci poslali domov 1339 milijonov mark prihrankov. K temu bi bilo še prišteti zneske, ki so jih o priliki dopustov ali povratka ponesli s seboj delavci v obliki potovalnih čekov. Vrhu tega niso vštete denarne pošiljke, ki jih pošiljajo delavci iz baltskih držav in delavci iz zasedenega sovjetskega ozemlja, ki gredo preko pošte. Od celotne vsote 1339 milijonov mark denarnih pošiljk, nakazanih v 17 raznih držav, je odpadlo na leto 1940. 120 milijonov, na leto 1941. 333 milijonov, na lansko leto 606 milijonov in na prve štiri mesece t. l. 230 milijonov.

= **Štednja s papirjem v Nemčiji.** Nemški državni gospodarski minister je izdal nova navodila za štednjo s papirjem pri uradih. Novi predpisi gredo predvsem v tej smeri, da se omeji potrošnja brezlesnega papirja, kakor je že omejena v zasebni potrošnji. Tudi za kartoteke se ne sme uporabljati brezlesni karton. Zaloge papirja in kartona ne smejo presegati trimesečne potrošnje. Na drugi strani pa je treba v uradnem poslovanju čim bolj šteditи s papirjem, predvsem s tem, da se uporablja manjši format za manjša sporočila in zabeležbe. Po možnosti se morajo pri pisanju s pisalnimi stroji uporabljati ozke vrstice.

= **Meinlov koncern.** Tvrdka Julius Meinl d. d. na Dunaju navaja v svojem letnem poročilu, da se je lanski promet koncerna povečal za 16%, predvsem zaradi večjega prometa inozemskih podjetij koncerna. — Družba bo letos obnovila izplačilo dividende v višini 3.5% na glavnico 8 milijonov mark. Vsega ima centrala 292 podružnic, podjetja koncerna pa imajo 676 podružnic. V teku lanskega leta je bilo z novimi udeležbami doseženo povečano poslovanje madžarske družbe Meinl, prav tako je slovaška družba prevzela neko tvornico likerjev. Glavnica koncernu pripadajoče Družbe za veletrgovino v Berlinu je bila povišana od 0.8 na 2 milijona mark, glavnica rumunske družbe v Bukarešti od 15 na 30 milijonov lejev in koncernskega podjetja za Generalno gubernijo od 1 na 2 milijona zlotov. Tvrdka Giulio Meinl v Triestu se je spremenila v delniško družbo z glavnico 1 milijona lir. V teku lanskega leta je bilo ustanovljenih v generalni guberniji 15 podružnic, na Hrvatskem 4, v Rumuniji 4, v Srbiji 2 podružnici, na Slovaškem 5 podružnic, v Protektoratu in v Madžarski pa je bila ustanovljena po ena podružnica.

= **Gospodarske vesti iz Hrvatske.** Kakor smo že kratko poročali, je Bančno društvo za Hrvatsko, ki spada v interesno sfero dunajskega zavoda Kreditanstalt Bankverein, lani doseglo čisti dobiček 11.6 milijona kun (prejšnje leto 6.1), pri delniški glavnici, ki je bila lani zvišana na 125 milijonov kun. Navzlic znatnemu dobičku je občni zbor delničarjev sklenil, da družba ne bo plačala dividende. Od doseženega čistega dobička gre 1 milijon kun za rezervni sklad po uredbi o ustanovitvi poslovnih rezerv in rezervnih fondov, 4 milijone kun je dodeljeno rednemu rezervnemu skladu, 4 milijone kun izrednemu rezervnemu skladu, 1 milijon kun pokojninskemu skladu nameščencev banke, 0.32 milijona kun znašajo nagrade ravnateljstvu, ostanek pa se prenese na novi račun. — Od 106 kartelov, ki so obstojali ob ustanovitvi Nezavisne Države Hrvatske, jih sedaj na področju države posluje le še 13. — Letno poročilo Bosenske družbe za elektriko v Jajcu navaja, da bodo obnovili naprave, ki so jih lani porušile komunistične tolpe. Za obnovo ni finančnih težkoč, ker ima družba rezerve v višini skoro 100 milijonov kun, kolikor znaša tudi povzročena škoda.

= **Gospodarstvo s konopljo v Bački.** S sedežem v Budimpešti je bila ustanovljena centrala za konopljo, ki bo podobno kakor tekstilna centrala skrbela za proizvodnjo konoplje, za odkup kakor tudi za predelavo in potrošnjo. Centrala bo imela glavno podružnico v Novem sadu, ker odpade na Bačko 80% madžarske proizvodnje konoplje.

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE!

Ing. Francè Urbas:

Naša rodbinska in hišna imena

Sivec je lepo ime. Imamo vsakovrstne sivce: naše sivolasce pa živali, na primer volu, konju, celo neki vrsti škrjancev je ime sivec. Pa je sivec predvsem drugo ime za osla = sivca med našim narodom kar spričuje naslednja dogodba: Očeta Štemburja je po več etih zopet obiskal njegov dober znanec od nekje iz Suhe Krajine. Moževala sta in tožila vsak čez svoje težave in nadloge. Pa je menil obiskovalec, ki je opazil, kako je osivel dobri oče Štembur: »Še vse bi šlo, oče Štembur, samo sivec vam že pri glavi ven gleda.« Pa je naletel na pravega, ker je oče Štembur veliko držal nase in mu je pošteno zasolil. »Sem kar zadovoljen, ker pri meni osel že ven leze pri vas pa je ostal še notri.«

Sivci so sivi lasje, pa v rastlinstvu je tudi nekaj rastlin s tem imenom.

Končno pa imenuje nalomljen kamen naš narod sivec: podzid = škarpa, podzidje iz sivca. Zid iz sivca je lepše povedano kakor po tujem občutku iz lomljenega kamna (Bruchstein). Kdaj in kje so zidali kakšen zid, podzidje itd. iz kamna, ki ni bil nalomljen.

Smuk pomeni drčanje, drsanje, pa je smuk tudi medmet: smuk v luknjo. Imamo pa okna vrata, odre na smuk (Schubfenster). Vendar pa so naši Smuki najbrže dobili ime od živobarvne naše žabice: smuka.

Skril in Skrilar sta dobila ime po skrili, ki pomeni vsako večjo kamnitno ploščo (Schiefer), pa tudi ledeno ploščo = ledena skril; pečni vrhnji plošči pravijo skril: kaj boš poležaval na skrili = pečni skrili. Skrilar pa seka in lomi takšne kamnitne skrile, da pokrivamo strehe z njimi. Imamo tudi tlak iz skril itd.

Skrobar in Škrobar sta menda izdelovalca skroba.

Sodja, Sodnik, Sodin in Sodec so opravljali kakšne sodnijske posle, sodec pa je tudi majhen sod, sodček.

Značilno je ime Stopar, ki označuje izdelovalca stop (Stampfe), pa je menda stopar tudi tisti, ki z nogo stopa in stopo goni. Vsaka kolčkaj vredna kmetija je nekdaj imela doma svojo domačo stopo, kjer so phali kašo, ječmen. V zimskem času je ropotala pri gorki peči v izbah stopa.

Strden in Meden sta si menda dvojčka po imenih.

Slopnik je posamezen steber, pa tudi za stebrišče, stebrenik sem slišal ime slopnik = hodnik s slopi, stebri (Säulengang), kolonada. Opri ali podpri s slopnikom (stebrom), pravijo pri nas. Čudno, da nima Pleteršnik tega izraza.

Struna je ime, katerega predmet vsakdo pozna, pa pomeni tudi konjsko žimo iz repa. Tudi v rastlinstvu je znan ta izraz.

Kaj lepo je ime Stoglaj in menda prav razširjeno po Dolenjskem, kakor je pisal o tem že dr. Breznik. Stogelj ali stogla označuje vezalke, vrvice, vezalni jermen na čevljih, čevlji na stogle = punčohi. Opustimo že neprimerne »šnirnice« in kupujmo odslej stogle ali stogljaje. Stogljaj pomeni tudi ožji trak. Krila pri ženskah so spodaj obrobljena često z ozkim trakom = stogljajem, pa tudi pri moških hlačah zahtevamo včasih pri krojaču, da nam jih spodaj obrobi s stogljajem = ozkim trakom, da ne okrešemo blaga hlačnic ob čevljih.

Spolonak in Spolenak sta bila nekdaj spolnjaka, spolovinarja in posestnika kakega posestva v spolovini, vsak polovico. Podobnih izrazov imamo več, pa je tudi nekaj imen med njimi: tretjinar, četrtnjak, peteričnik, šestak, sedmak (Sedmak), osmak, devetak (Devetak), desetak itd.

Srednik je nekdaj posredoval ali srednikoval med dvema ki se nista zlagala ali skladala v kaki reči. Srednjak pa pomeni sredino kake stvari, pa tudi srednji prst, sredinec je srednjak. Pa je Srednjak bival kje v sredini med sosedi.

Zelo lepo naše ime je Samec, ki pomeni lahko tistega, ki je sam in kje samuje; pa so samci vsi neoženjeni; tudi v živalstvu je vse polno samcev. Pri vseh zaponah ali pregah (vpregah) = Heftel imamo vedno dva sestavna dela: babico s petljo, v katero zapne samec. Samec je enovprežni voz, pa kozolcu s samo eno vrsto bran pravimo samec.

Sekač je tisti, ki kaj seka, navadno drvar. Sekač pravimo nožu, s katerim na drobno kaj sekamo, zlasti gospodinje s sekačem (Wiegemesser) sekljajo meso, zelenjavo itd. Sekalo pomeni manjša sekalna orodja različnih oblik, na primer v kuhinjah razsekamo s takim sekalom meso ali presekamo kost, pa včasih tudi cepimo polena, če nimamo sekire pri roki. S sekalom, ki ima podobo črke S, sekajo in sekljajo prašičjo pičo. Vsak kovač, ključavničar ima več različnih sekal (Meißel) za razne potrebe.

Naš Sekula je pač sekulja = sekalo, ali pa je dobil svoje ime od žabe sekulje, kar je verjetno že zaradi naglaševanja imena Sékula. O Sekirniku sem že povedal, kaj pomeni. Razna rezila so nam dala precej lepih naših imen.

Samar ni morda kakšen samotar, ampak pomeni ta iz nemščine ponašen izraz tovorno žival, konja, na katerem tovorimo. Pa tisti, ki vodi in tovori s takšno živaljo, je tudi samar = tovornik.

Sečnik pravimo gozdu, kjer je les za sečnjo, ime pa so dobili naši Sečniki po sečniku = koscu.

Kakšen posel je opravljal nekdaj Sel, menda ni treba razkladati.

Lepo in značilno ime je Semprimožnik, ki sámo vse pove o svojem postanku in njegovem nosilcu.

Sep bo menda naše pristno ime, ker pomeni sep omejek, trato, grivo med dvema vinogradoma.

Skoba pomeni spojko, s katero kaj spojimo, zvežemo; pa tudi kvako, klamfo (Klammer).

Škodljivci in bolezni na jagodičju

V juniju se pokažejo včasih **na jagodovih grmičih** značilne izpremembe. Stebla odebelé in zastanejo v rasti, prav tako listi. Grmiči zastavijo sicer obilo plodov, ki pa so večinoma izmaličeni, drobni in slabega ukusa. Listi se krive in sčasoma pordeče. To obolenje povzroča po dosedanjih ugotovitvah **ličinka komaj** ¾mm velikega **hroščka**, ki pa napravi, če se zelo razmnoži, prav občutno škodo. Napadene rastline je najboljše izkopati in sežgati, grede pa potrositi z apnenim prahom in globoko prekopati.

V poletju se začno pogostokrat na posameznih jagodovih grmičih kriviti in zvijati listi, na spodnji strani pa se pojavi belkasta prevleka. Oboleli listi pordeče in kmalu odpadejo, Bolezen, ki se imenuje **jagodna plesen**, okuži tudi plodove. Nezreli ne dozore, zreli pa dobe belo prevleko in je videti, kakor bi bili posuti z moko. Ako takoj, kakor hitro se bolezen pojavi, poprašimo grmiče ob sončnem vremenu z žveplenm prahom ali poškropimo dvakrat v presledku par tednov z žvepleno apneno brozgo (2 dkg brozge na 5 l vode), se nadaljno širjenje bolezni ustavi.

Dostikrat se pojavijo na listih sivo-bele lise, obrobljene z rdečkasto-rjavimi kolobari. Včasih je teh lis toliko, da listje kmalu odpade. Posebno hitro se širi ta bolezen — **palež** v mokrih letih in pri pregostih nasadih. Najpriprostejše in najboljše je, da takoj vse napadene liste oberemo in sežgemo.

Gnilcba na jagodah nam uniči v mokrih letih dober del pridelka. Povzroča jo neka glivica, ki napade najprej plodove, ki se dotikajo tal. Obole predvsem zrele jagode. Napadeni plodovi se obdajo z neko sivo prevlako, pod katero meso popolnoma segnije. Bolezni se najlažje ubranimo, če imamo dovolj redke nasade, pridno zatiramo plevel in podložimo pod plodove lesno volno, ki zadržuje vlago, ovira okuženje, pa tudi varje, da ob dežju ne onesnaži plodov prst.

V mokrih letih nam napravljajo sivorjavi **polži** (brez hišic) na zelenjadi, pa tudi na jagodah občutno škodo. Ob sončnih dnevih so ti škodljivci skriti v temnih in hladnih skrivališčih, ponoči gredo na pašo in puščajo za seboj slinasto sled. Ker se vale polži iz jajčec vse leto, vidimo na vrtu ob vsakem času polže različnih velikosti. Polži se slabo počutijo v suhi zemlji in v suhem vremenu. Ako trosimo sredstva, ki vsrkavajo vlago se branijo polži s tem, da izločajo veliko sline, kar jih zelo slabi in slednjič tudi ugonobi. Taka sredstva so: pepel, neugašeno apno, pa tudi kajnit, ki jih potrošamo zgodaj zjutraj ob suhem vremenu. Potrošanje ponovimo, da ponovno izločanje žlema polže bolj gotovo uniči.

Zrele jagode objedajo pogostokrat **rdeče pikčaste stonoge**, dober cm dolge, trdokožnate živalce. Zatiramo jih prav tako kakor polže, zlasti pa podložimo pod plodove lesno volno, da ne morejo tako lahko do njih.

Na dobro razvitih listih kosmulje opazimo rdeče pikice. To so **pršice**, ki srkajo sokove iz mladih listov. Včasih se ta škodljivka tako razmnoži, da listi zastanejo v rasti, plodovi pa predčasno odpadejo. Pršica odloži rdeča jajčeva v bližini popkov. Zalego uničimo če škropimo grmiče pozimi s 7—8% arborinom ali 12—15% žvepleno apneno brozgo.

Še bolj razširjena pa je **rumena kosmuljna ušica**. Zasesa se v spodnje strani listov, ki se na zgornji strani zelo vzbočijo in pri rdečih sortah pordeče, pri črnih pa porumene. Najuspešnejše pokončujemo to ušico, ako poškropimo napadene grmiče večkrat s tobačnim izvlečkom. (Na 100 l vode 1—1 ½ l tobačnega izvlečka in prav toliko mazovega mila.)

Kakor na sadnem drevju tako izsesava **ribezova listna ušica** liste in mlade vešičke na ribezu in jih ovira v rasti. Če se zelo razmnoži, se listi zvijejo, mladike pa okrne in posuše. Poleti zatiramo uši s tobačnim izvlečkom, pozimi pa zatiramo zimsko zalego z arborinom ali žvepleno-apneno brozgo.

Včasih so listi na ribezu vsi razjedeni in razcefrani od majhne komaj 6 mm velike, svetlozelene **travniške stenice**. V juniju zapuste stenice ribezove grmiče in se preselijo na krompir, fižol, dalije, krizanteme itd. V avgustu se pojavi na ribezu drugi zarod, ki do septembra doraste in zaleže jajčeca na ribezove mladike. Zatiramo jih z večkratnim škropljenjem, kakor smo omenili pri pokončavanju ribezove ušice.

Letos je na kosmuljah in ribezu vse polno ličink **grozdjičeve grizlice**. Mlade so zelenkaste in imajo rumenkasto-rjave obročke spredaj in zadaj in črno glavo. Z razvojem se spremeni temeljna barva v plavo rjavo, dočim postanejo rumeni obročki oranžni, glava pa rjava ali temnozelena. V teku leta se pojavita dva zaroda. Tobačni izvleček uniči tega škodljivca, moramo pa vsaj dvakrat škropiti. Pomaga tudi večkratno pršenje z apnenim prahom. Za silo je dober tudi lesni pepel.

Na listih in mladih vršičkih kosmulj opazimo pogostokrat moknato prevlako, ki se hitro širi in preide tudi na plodove. Listi odmrjejo in odpadejo, vršički se suše, plodovi okrne in tudi odpadejo. Od **plesni** napadene grme škropimo čim se bolezen pojavi z 2% žvepleno apneno brozgo. Pozimi pa te grme temeljito obrežemo in poškropimo v 20% žvepleno apneno brozgo.

Ko začno kosmulje zoreti, opazimo včasih na listih in plodovih rumenkasto-rjave lise, ki so s prva gladke, pozneje nabreknejo. Kakor skoraj vse rje, potrebuje tudi ta še druge rastline, predvsem kisle močvirne trave, na katerih prežive glivice, ki rjo povzročajo, del svojega razvoja. Na kislih travah razvije rja dve generaciji trosov, tretja pa se zopet pojavi na kosmuljah. Škoda, ki jo povzroča ta glivica je včasih prav velika. Napadeni listi prezgodaj odpadejo, plodovi pa ne dozore. Rja napada posamezne plodove kljub vsej skrbi, ker prinese lahko veter trose od daleč. Okužene liste in plodove poberemo in sežgemo. Pred vsem pa se obvarujemo te bolezni, če osušimo močvirnate prostore na katerih rastejo kisle trave.

Druga vrsta rje se pojavlja na ribezu in kosmuljah tam, kjer rastejo v bližini vrbe in borovci. Glivice te rje prežive namreč del svojega razvoja na omenjenih rastlinah. Veter prenese trose na ribez in kosmulje, kjer se pojavijo na listih drobne rjave bradavice. Močno napadeni listi odpadejo, rastline pa zelo oslabe.

Kako leto **odpadejo** z ribezovih grmičev vsi **listi**, še preden dozori jagodičje. Jagode ostanejo drobne in kisle, ker se ni moglo razviti dovolj sladkorja. Prezgodnje odpadanje listov povzroči glivica, ki se pojavi že spomladi. Na listih se napravijo drobnim bradavicam podobni mozolji, v katerih so letni trosi, ki širijo bolezen dalje. Oboleli listi porumené in pordečé in prezgodaj odpadejo. Ker prezimijo trosi v odpadlem listju, moramo to sproti pobirati in sežgati. Najboljše sredstvo, da zabranimo širjenje te bolezni, je 1% bakreno-apnena brozga, s katero škropimo grmiče prvič takoj po cvetju, drugič pa 8—10 dni po prvem škropljenju.

In una nostra base aerea: piloti di caccia attendono l'ordine di partenza — V naši italijanskem letalskem oporišču: Piloti čakajo na povelje za odlet

Marcel Belé †

Kratko brzojavno sporočilo iz Zagreba je javilo v Ljubljano, da je v zdravilišču za bolne na pljučih v Brestovcu umrl po daljšem trpljenju g Marcel Bele, tajnik francoskega konzulata v Zagrebu. Izgubili smo zelo nadarjenega rojaka.

G. Marcel Belé je bil sin uglednega ljubljanskega profesorja in se je rodil 1900 v Ljubljani. Ko je dovršil klasično gimnazijo, je šel na Dunaj študirat pravo, nato pa eksportno akademijo. Ko se je vrnil v domače mesto, je bil najprej uslužben pri Jadranski banki, potem pa prehodno tudi v upravi »Jutra«. Kmalu nato je bil sprejet v službo pri francoskem konzulatu v Zagrebu, kjer so spoznali njegovo nadarjenost in ga poslali na daljnje študije v Parizu. Dovršil je višjo diplomatsko šolo, postal je francoski državljan in je nato bil polnih 15 let tajnik francoskega konzulata v Zagrebu. O njegovem talentu je pričalo že sámo dejstvo, da je perfektno obvladal 9 jezikov. Imel je tri visoka francoska odlikovanja, med drugim je bil vitez častne legije. Žal je bolezen že več let izpodjedala njegovo zdravje in je že svojčas iskal pomoči na Golniku. Docela odpomoči pa si ni mogel in je zdaj poromal v prezgodnji grob. V Zagrebu je zapustil vdovo go. Maro, v Ljubljani pa mater, brata in sestre. Ohranili bomo g. Marcelu Beletu lep spomin, ugledni družini pa izrekamo odkritosrčno sožalje.

Meščanska korporacija v Kostanjevici

V omejenem obsegu je tudi v vojnem času delavna meščanska korporacija v Kostanjevici, ki šteje 57 udeležencev s 77 deleži, štirinajst udeležencev biva zdaj izven Kostanjevice. Načelnik je g. Lavoslav Bučar.

V minulem poslovnem letu se je načelstvo največ bavilo s sejmiščem pri cerkvi Matere Božje na Slinovcah, kjer sta bila že dva prav dobro obiskana sejma in do koder sta domala že popravljena pešpot in kolovozna pot. To sta glavni zvezi do sejmišča in cerkve, ki je k popravi teh poti tudi znatno prispevala. Za regulacijo teh poti je pa prispeval tudi tukajšnji rojak, šef tehničnega oddelka pri Visokem komisarijatu, ki je potem, ko si je stanje sam ogledal, napravil načrte in bil načelstvu z nasveti na razpolago. Delo se bo nadaljevalo takoj, ko se bodo za to prilike nudile. Ko bo to delo končano, bo dobila cerkev, ki je potrebna popolne notranje prenove, s sejmiščem vred zelo privlačno lice, zlasti, ko bodo tudi hiše okoli cerkve obnovljene. Za tekoče leto nima načelstvo stvarnih predlogov glede delovnega načrta in se bo, dokler traja vojna, omejilo na najnujnejša popravila pri mestnih napravah.

Nastopile so nekatere spremembe posestnega stanja zaradi izselitve nekaterih članov v Nemčijo. Štiri deleže bivšega trgovca Gatscha je prevzela »Emona«. Seje so bile v preteklem letu tri, korespondenca je bila skrčena, blagajniški promet pa je izkazal dohodkov 15.989 lir, izdatkov pa 12.530 lir. Proračun je bil prekoračen za 4058 lir in to zaradi večjih nepredvidenih investicij pri sejmišču, ki so znašale 3215 lir, popravilo mestne tehtnice pa 1536 lir. Korporacija je imela največ izdatkov pri izpopolnjevanju sejmišča in dohodkov k njemu, ki znašajo 9674 lir. Veliko denarja je stala tudi sejmska hišica, ki pa jo bo po vojni z znatnim delom škarpe ob sejmišču treba obnoviti. Proračun za tekoče leto navaja dohodkov 21.206 lir, v čemer je tudi saldo prejšnjega leta 3359 lir, izdatki pa 16.648 lir.

Priprave za nov stratosferni polet. Iz Buenos Airesa poročajo, da pripravljata znana letalca major Oliver in prof. Uig nov polet v stratosfero. Dosedanji poizkusni balončki, ki sta jih imenovana raziskovalca s posebnimi merilnimi napravami spustila v zrak, so dosegli 40.000 metrov višine. V Ameriki sledijo tem poizkusom z veliko pozornostjo.

Slovo Otmarja Friča

Velika udeležba pri pogrebu našega pokojnega tovariša g. Otmarja Friča na praznik popoldne je ganljivo pričala, kako radi so Ljubljančani imeli pokojnika in kako toplo so obžalovali njegovo nesrečno usodo. Kljub pripeki in soparici so prišli ljudje iz vse Ljubljane in iz vseh stanov, na krsto je bilo položenih 8 krasnih vencev, razen tega pa so nekateri prinesli cvetja s svojih gredic. Ko je bila krsta prenešena iz kapelice sv. Jožefa pred molilnico, sta dva duhovna trnovske župnije opravila zadušne molitve. Nato pa so trnovski pevci lepo ubrano zapeli žalostinko »Človek glej dognanje svoje«. — Razvil se je zelo dolg žalni sprevod. Za svojci so stopali predstavniki stanovskega združenja in mnogi pokojnikovi tovariši, nadalje je bilo v sprevodu mnogo sportnih prijateljev, zastopnikov grafike in zlasti mnogo gospá in gospodičen. V cerkvi pri Sv. Križu so trnovski pevci zapeli žalostinko »Usliši nas, Gospod«. Potem smo spremili pokojnega tovariša k družinskemu grobu na novem pokopališču. Slovo je bilo tiho, tožno razpoloženje je poglobila prisrčno ubrana žalostinka »Vigred se povrne«. Poleg prsti je padlo na krsto tudi mnogo nageljčkov.

NAROČAJTE »DOBRO KNJIGO«

Dekle iz Amerike

(Lovski spomini)

Šest se nas je peljalo v dveh avtomobilih v neko kočevsko vas na lov. Viktor in jaz sva bila starejša letnika, ostali štirje pa fantje in pol; čedni, polni življenja in prešerni ko mladi hudirji.

Majhna, a čista vaška gostilna nas je sprejela v zavetje; skoraj je zabučalo po nji kakor roj starih čmrljev. Kar precej je imel Jože orglice v ustih, prijel staro krčmarico in se zavrtel z njo po raskavem podu. Marko je navil star nadušljiv gramofon in po mirni vasici je zadonelo veselje in živahnost iz krčme, da so ljudje prihajali iz hiš gledat, kakšna ohcet je na delovni dan v tej od Boga pozabljeni vasici, ki nima ne cerkve ne kapelice. Sicer je bila večina vaščanov zunaj na travnikih, kjer so spravljali seno, in poljih, zato je bilo pa več otrok in starcev, ki so odprtih ust od daleč gledali norčave škrice, a blizu se niso upali.

Pograbili smo večjo mizo in stole ter zanesli v senco pred hišo, od koder smo imeli razgled po vsej vasi. Vsak je prinesel obilo dobrot s seboj, krčmar je dal dobro vino in ni čudo, da smo se po daljši vožnji po prasnih cestah dodobra krepčali in krepili, pridno zalivali in slednjič razigrano zapeli, najprej našo lovsko:

»Na noge tovar'ši, na lov, na lov,
že lajajo psički hov, hov!
Razlega naš lovski se rog
po hribih, dolinah okrog«...

In zemlja kočevska se ni podrla, ko je prvič v tej vasici zadonela naša pesem v tem kraju. Naš ožji rojak v vasi je bil krčmar, ki se je tam nekje od Banjaloke priženil na to domačijo, žena pa ni znala slovensko.

In ko smo se mi zabavali in prepevali, je krčmarica po vrtu lovila piščance, da nam jih pripravi za večerjo. Vtem je prišel lovski čuvaj in napravili smo mu prostor pri mizi, da se dogovorimo z njim za jutrišnji lov.

Tovariša Jožeta ni bilo pri mizi. Ozrl sem se po vasi in ga videl sedeti pri mladi, meščansko oblečeni deklici na klopi pred snažno pobeljeno hišico. To so opazili tudi drugi in skoraj jo je ubral za njim tudi Mike. Ko je še vstal Marko, da napravi isto pot, se oglasi Viktor:

»Permejš, pripeljite jo sem, da bomo tudi mi deležni njene družbe.«

In res sta jo Jože in Marko pod pazduho pripeljala k mizi ter jo predstavila kot deklico iz Amerike. Čedna, bujno razvita, 16 do 17 let stara devojka Hilda nam je bila prav všeč. Oblečena je bila v mestno obleko in se je prav lepo in omikano vedla, da smo takoj vedeli, da je videla kje drugod boljše čase. V okorni nemščini nam je pripovedovala svojo zgodbo.

Roditelja sta se bila pred dvajsetimi leti izselila v Ameriko, kjer se je tudi Hilda rodila in živela. Oče je imel trgovinico in si je prihranil nekaj denarja. Starih se je lotilo domotožje in ker se je v rojstni vasi slučajno nudil nakup manjšega posestva, sta kupila in se pred pol leta vrnila iz Amerike. Hilda pa je tukaj vsa nesrečna. Morala bi trdo delati na polju, pa ni tega vajena in tudi noče. Zato se vedno prepira s starši, ki sta zelo stroga z njo in je nikamor ne pustita. Njo veseli le mesto in bi vse storila, da pride v kako mesto.

»Permejš,« se oglasi Viktor, »temu se dá pomagati, v Ljubljano pridite, Vam bomo že preskrbeli kako službo ali kaj takega. Za tako fest punco se bo še lahko dobil mož, kaj, fantje?«

»Da, da, da!« so vsi vzhičeni pritrjevali naši mladiči. »Kar v Ljubljano pridite ali se pa kar z nami v avtomobilu odpeljite, prostor imamo!«

Deklici so kar žarela lica, ko je to poslušala.

»Ni izključeno, da se bom tako ravnala,« je veselo odgovorila, »saj tukaj mi ni obstati, še komarji me bodo požrli.«

Pokazala nam je svoji goli nožici, ki sta bili polni gnojnih mozoljev od komarjevih pikov.

»Ti božica, ti revica!« jo je miloval Viktor in jo božal po polnih rdečih licih, medtem ko jo je na drugi strani Jože okrog pasu objemal.

Deklica, ki je ves čas, odkar je bila pri mizi, oprezovala po vasi, se je naenkrat otresla obeh sosedov in že izginila za hišo. Videli smo jo še, kako je za drugimi hišami hitela do svojega doma.

»Stara dva prihajata s polja,« je pripomnil krčmar, ki je stal pri naši mizi, »če bi jo tukaj videla, bi jo Hilda izkupila!«

Krčmarica nas je nato poklicala k večerji v gostilniški sobi. Pri jedi in po jedi, ki je delala vso čast naši krčmarici, smo se največ pogovarjali polega lova o dogodku z Američanko, kakor smo jo imenovali.

»Boste videli,« se je oglasil naš lovski vodja modri Janez, »da pojde Američanka res v Ljubljano, potem boste imeli pa vraga. Jaz si umijem roke!«

»Le umij si jih, Janez, saj so dovolj umazane,« pravi Jože, »zate sploh ni Američanka, pa še kaka druga deklica ne! Lahko bi bil še tepen doma, ko si tako majhen, da te še iz praproti ni videti, ko nam priganjaš zajce.«

Smejali smo se temu kakor mnogim drugim dovtipom in zbadanjem, nič manj pili in peli in veselica se je zavlekla pozno v noč.

»Fantje,« pravi naposled Janez »zadnji čas je, da gremo spat za dve uri. Lovec nas bo še pred dnem poklical. Kdor gre z menoj, bo še spal na postelji, ostali pa na senu...«

»Mi pa ne gremo dam',
da se bo delal dan — — —«

so zapeli naši mladiči in samo jaz sem se odzval Janezevemu vabilu.

Bila je še tema, ko nas je lovski čuvaj zbral pred hišo. Vragi niso šli nič spat in so krmežljavih oči stopali za lovcem. Sveži zrak nas je pa vse oživil in nas navdal z upanjem, da se bo par srnjakov gotovo peljalo z nami proti Ljubljani. Mislili smo torej samo na lov.

Šli smo precej daleč, preden se je lovec ustavil pred drevesom, na katerem je bila med močnimi vejami zgrajena prižnica odnosno visoka preža. Nanjo je najprej splezal Viktor. Nato smo šli naprej in vsakemu je lovec dodelil visoko prežo. Bil sem predzadnji in že se je močno svitalo, ko sem po lestvi splezal na prežo.

Bil sem z njo zadovoljen, ker sem prav udobno sedel in imel lep razgled na tri strani: na dve poseki in na gmajno. Jutrnja pesem gozdnih ptičev se je ljubko razlegala po gozdu in prijetno donela na moja ušesa. Oči sem pa tem pazljiveje obračal okrog in pričakoval, kje se bo pokazala kaka rdeča lisa, zaželeni srnjak.

Vtem sem opazil na drevesu svojega soseda na levi. Z daljnogledom sem prav dobro razločil podjetnega Jožeta, ki je negibno sedel v ozki prižnici. Puško je imel obešeno na žeblju poleg sebe.

Razen tičjega petja ni ničesar motilo gozdne tišine. Opreza! sem na vse strani po divjačini, a razen zajčka, ki se je s paše na njivah vračal v gozd, ni bilo ničesar videti. Pač! Ko se po daljšem času spet obrne moj pogled k sosedu, opazim onstran njegove preže divjad — z daljnogledom ugotovim lepega srnjaka z visokim rogovjem. Srnjak se je počasi pomikal proti Jožetovi preži in med potom obiral zelišča. Po moji sodbi je bil kakih trideset korakov oddaljen od preže. Vsak trenutek — oprezajoč srnjaka — sem pričakoval, da bo počilo z drevesa, pa nič.

Dvignem daljnogled na prežo: Jože sedi negibno z glavo na prsih, še puške ni snel z žeblja. Gotovo ga ne vidi ali pa morda spi, si mislim. Srnjak se je že kakih deset korakov pripasel do preže, ko vendar vidim, da se Jože giblje. Pogledam natančneje: njegov gornji trup niha naprej in nazaj, vleče ga pa čimdalje naprej in naenkrat se zvali k odprtini, kjer je bila prislonjena lestva. Jože že drči po lestvi in štrbunkne na tla. Srnjak bliskovito

Kronika

CENJENE NAROČNIKE OPOZARJAMO na položnice, ki smo jih priložili vsem naročnikom, ki prejemajo list po pošti. Prosimo jih, da nam nakažejo naročnino za julij po možnosti takoj prve dni v mesecu. Oni naročniki, ki so z naročnino na zaostanku, naj poravnajo istočasno tudi ves zaostanek, sicer bomo primorani, čeprav neradi, pošiljanje lista ustaviti.

UPRAVA »JUTRA«

*

* **Nov poveljnik fašijev v Triestu.** Dosedanji Zvezni tajnik fašistične stranke v Triestu Spangaro je izročil svoje službene posle novemu Zveznemu tajniku Mariu Masoli v navzočnosti prefekta Tamburinija.

* **Prefekt Bellini v Idrii.** Novi prefekt Gorizijske pokrajine Eksc. Bellini je te dni obiskal razne kraje svojega področja, med drugim tudi Idrio. Obiskal je mestno hišo, kjer se mu je predstavil župan s svojimi sodelavci. Z magistrata je odšel v bolnišnico, kjer si je ogledal razne naprave.

* **Smrt novinarja na balkanskem bojišču.** Na balkanskem bojišču je padel italijanski novinar Manlio Greco, glavni urednik dnevnika »La Scure« iz Piacenze. Kot legionar se je udeležil španske državljanske vojne ter je bil v bitki pri Guadalajaru ranjen. Greco zapušča vdovo in dva otroka.

* **Smrt milanskega prelata.** V Milanu je umrl v 53. letu starosti prelat mons. Pietro Dell'Aqua. Bil je nekaj časa rektor vatikanskega kolegija, član latinske akademije v Parizu, vitez italijanske krone itd. Svetovne vojne se je udeležil kot vojaški kaplan. Bil je tudi član fašistične stranke.

* **Umrl je Enzo Fusco.** Na polikliniki v Rimu je sklenil svoje življenje znani operni pevec Enzo Fusco, znan po svojih velikih odrskih uspehih v Italiji in izven njenih meja. V zadnjih letih je pokojnik posebno mnogo nastopal v italijanskih radijskih oddajah.

* **Natečaj za sanitetne oficirje.** Vojni minister v Rimu je izdal razpis za izpopolnitev 367 mest sanitetnih častnikov v italijanski vojski. Sprejetih bo 305 zdravnikov, 30 lekarnaarjev in 32 živinozdravnikov. Sprejeti zdravniki bodo dobili čin poročnika.

* **5 milijonov kmetijskih poljedelcev.** V Rimu se je sestal izvršilni odbor konfederacije agrarnih delavcev, ki je obravnaval strokovne zadeve. Predsednik ustanove nar. sv. Bignardi je ob tej priliki sporočil, da znaša število članstva, ki je vpisano v federaciji kmetijskih delavcev, 5 milijonov.

* **Smrt Nobelovega nagrajenca.** Preko Lizbone prihaja iz Washingtona vest, da je umrl v starosti 75 let dr. Karel Landsteiner, znani patolog, ki je bil leta 1930. počaščen z Nobelovo nagrado. Prof. Landsteiner velja za odkritelja skupin človeške krvi.

* **Dodatne živilske nakaznice za dijake, ki pomagajo pri poljskih delih.** Iz Rima poročajo, da so pristojne oblasti odredile posebne dodatke živil za vseučiliščnike, ki pomagajo pri poljskih in industrijskih delih. Dijaki prejmejo dnevno 100 gramov kruha več poleg večje količine riža in maščob.

* **Nov list v Rimu.** V Rimu je izšla te dni prva številka lista »Italia« pod glavnim uredništvom Giorgia Cabele. Italijanski listi, ki beležijo to vest, pripominjajo, da prav za prav ni mogoče govoriti o novem dnevniku, marveč o izpopolnitvi lista, ki izhaja že 84. leto ter je v resnici nadaljevanje »Italie«, ki jo je leta 1859. osnoval grof Cavour.

* **Smrt stoletnika.** V okolici Forlija je je umrl kmetovalec Luigi Giottoli, ki se je rodil 8. aprila 1842. Vse življenje je prebil na domači grudi in je delal do pred nekaj leti, ko so ga začele obhajati starostne tegobe ter mu je opešal vid in tudi sluh.

* **Stoletnik iz Padove.** Prefekt in zvezni tajnik paduvske pokrajine sta te dni v Cittadeli obiskala 100letnika Longina Cachera, po poklicu mizarja, ki se je narodil 31. decembra 1842. Mož je navzlic svojim 100. letom pri dobrem zdravju ter ima sedem živih sinov in 71 vnukov in pravnukov. Ko je lani decembra Cachero obhajal 100-letnico rojstva, mu je celo okrožje priredilo domače slavje.

* **Koza povzročila smrtno nesrečo.** V Montenovu pri Forliju je neka koza podrla 5letno Giovanno Gasperini s takšno silo, da je otrok zaradi dobljenih poškodb obležal mrtev na tleh.

* **Kosilni stroj ji je odrezal noge.** V San Pietru pri Bologni se je primerila na njivi posestnika Mezzettija huda nesreča. V žitu se je igrala Mezzettijeva hčerkica Romana, stara tri leta. Kosilni stroj jo je zajel ter ji odrezal obe nogi. Dekletce so prepeljali v bolnišnico, kjer se nahaja v obupnem stanju.

* **Smrt zaradi pasjega ugriza.** V Foggiji je 60letno starko Rossario Imbruno pred dobrim mesecem dni ugriznil pes. V začetku rana ni kazala, da bi bila nevarna, pozneje pa se je stanje poslabšalo ter so morali Imbrunovo odpeljati v bolnišnico, kjer je umrla v strašnih bolečinah.

* **Strela je ubila pet krav.** V Bielli je razsajala te dni huda nevihta. Naključje je hotelo, da je med nevihto strela udarila v hlev kmeta Clerica ter mu ubila pet krav. Že lani je imenovani posestnik na podoben način izgubil dvoje goved, ko je treščilo v njegovo stajo.

* **Tatvina dragocenega prstana.** Lastnik neke zlatarske delavnice v Milanu je imel v popravilu dragocen prstan v platini z briljantom, vreden 400.000 lir. Za kratek čas se je odstranil iz svoje delavnice in prstan pustil na mizi. Ko se je vrnil na delo, prstana ni bilo več na mestu. Lastnik draguljarne je prijavil tatvino policiji, ki išče tatu.

* **180 kg težak jastog.** V Sargatonici di Bodeno pri Ferrari je ribič Giovanni Cassini ujel nenavadno velikega jastoga, ki je tehtal 180 kg.

* **Goldonijeva proslava v Rumuniji.** V navzočnosti predstavnikov italijanskih in rumunskih oblasti so imeli te dni v Crajovi Goldonijevo proslavo. Na sporedu je bila komedija »Pri lepi krčmarici«, pred gledališko predstavo pa je bilo predavanje o Goldonijevi dramatski umetnosti. Uspeh komedije je bil zelo velik.

IZ LJUBLJANE

u— **Nova grobova.** V Zgornji Šiški je preminila ga. **Marija Gostinčarjeva,** zapušča sina Franceta. Pokojna leži na mrtvaškem odru na svojem domu na Petrčevi poti 12, pogreb pa bo v četrtek iz kapelice sv. Marije na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. — V Orehovici je po kratki bolezni v starosti 77 let umrl trgovec in gostilničar g. **Jože Novak.** Zapušča ženo in otroke. K večnemu počitku so rajnkega spremili na praznik iz doma žalosti na pokopališče v Orehovici. — Pokojnima naj bo ohranjen blag spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— **Diploma.** Na filozofski fakulteti je bila diplomirana gdč. Vida Zupančeva. — Čestitamo!

u— **Diplomirani so bili** na juridični fakulteti gdč. Lavrič Marija in gg. Lavrenčič Drago, Lenščak Branko in Rupel Slavko.

u— **Poroka.** Na praznik v. Petra in Pavla sta se poročila v Zagrebu g. dr med. Vladimir Duvančić in zaščitna sestra gdč. Rada Kochova. — Bilo srečno!

u— **Po sončnem prazniku zopet deževje.** Komaj smo se oddahnili po sobotnem neurju, po katerem smo imeli dva lepa praznika. Zlasti na god sv. Petra in Pavla smo lahko bili z vremenom na moč zadovoljni. Po krasnem jutru, v katerem smo zabeležili 10.6° C, je nastopil zelo vroč dan. Posebno popoldne je bila pripeka, ki je pognala živo srebro do 24.6° C. Marsikod so ljudje izkoristili praznik za spravilo sena in za druga nujna dela. Kjer pa imajo sv. Petra in Pavla v oltarju, so kajpada popraznovali. Tako so tudi pripadniki največje ljubljanske župnije po stari navadi, seveda pa v skromnejšem obsegu kakor druga leta, vrgli v lonce in ponve nekaj priboljškov, saj so zlasti popoldne imeli precej obiskov. Že popoldne pa so se spet zbirali oblaki in čez noč smo spet dobili dež. Včerajšnja jutranja temperatura je bila 12.1° C, barometer pa se drži na 765.

u— **Šestdesetletnica cerkve Srca Jezusovega.** Danes mine 60 let, ko je bila posvečena cerkev Srca Jezusovega v Ljubljani. Načrt za cerkev je napravil arhitekt Adolf Wagner, ki ga je škof dr. Pogačar takoj odobril, mestni magistrat pa je dal stavbno dovoljenje. Po novem letu 1881. je prišlo do sklepa, da se sezida v Ljubljani cerkev za misijonarje sv. Vincencija Paveškega, ki so prišli v Ljubljano 1. septembra 1879. Dne 14. maja je škof dr. Pogačar blagoslovil temeljni kamen in že naslednje leto je bila stavba dograjena do pričetka obokov. Spomladi l. 1883. so cerkev obokali, dogotovili pročelje in postavili tudi stolpič vrh njega. Zadnjega junija so prenesli iz deželne bolnišnice na tedanji Dunajski cesti v novo svetišče kip Srca Jezusovega. Naslednji dan pa je škof dr. Pogačar cerkev slovesno posvetil.

u— **Osebne izkaznice za osebe, ki v mestni občini ljubljanski stalno stanujejo onkraj blokovne črte** ter ne morejo vložiti prošnje za zamenjavo osebne izkaznice neposredno na določenih poslovalnicah, bodo proti koncu julija sprejemale prošnje **posebne poslovalnice onkraj blokovne črte.** Kraj in čas bo objavljen o pravem času.

u— **Tečaj glasbene zgodovine.** O počitnicah v juliju in avgustu se bo vršil v Glasbeni Matici v Vegovi ulici korepetitorij: **Pregled glasbene zgodovine,** pod vodstvom dr. R. Hrovatina. K udeležbi vabljeni vsi sloji. Dogovor glede urnika in ostalega bo **v nedeljo, dne 4. julija,** v sobi št. 16, **ob 10. dopoldan.** Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice.

u— **Pouk modernih jezikov. — Novi (Turjaški) trg 5. Instrukcije. Italijanščine, nemščine itd.** se lahko hitro in praktično naučite v naših 3mesečnih počitniških tečajih. **Združen pouk slovnice in konverzacije.** Primerno za **dijake** in ostale, ki hočejo pametno izkoristiti čas počitnic. Dopoldanske, popoldanske in večerne ure po izbiri. **Začetek 7. julija.** Honorar nizek. **Prijave** dnevno od **8. do 12.** in od **14 do 16.** ure. **Novi (Turjaški) trg 5. Instrukcije.**

u— **Dijaki-nje srednjih, strokovnih in meščanskih šol** imajo ugodno priliko, da se med počitnicami dobro naučijo strojepisja ali stenografije, ki sta najvažnejša praktična predmeta, vsakomur koristna. Novi tečaji pričnejo v ponedeljek dne 5. julija — Informacije in prijave dnevno: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Bogato se Vam povrne izdatek,** ako si nabavite Sičevo knjigovodstvo. Knjiga je primerna za obiskovalce tečajev, zlasti pa za samouke. Mladina naj ne zamudi prilike, da se nauči knjigovodstva, ki ga danes zahteva sleherni poklic. Knjigo dobite v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3.

u— **Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje stenografije in strojepisja.** Novi poletni tečaji se pričnejo v ponedeljek dne 5. julija. — Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Zahtevajte prospekt. Informacije in prijave dnevno: **Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.**

u— **Step-ples** znati je želja marsikoga. Ako se ga želite naučiti, se prijavite k pouku. Poučuje gd. Drago Pegačar, solist opernega baleta. Prijave: Mestni trg 13.

u— **Počitniški tečaji za tuje jezike v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2,** pričnejo dne 7. julija Čas pouka po želji v začetnih in naprednejših oddelkih. Najuspešnejša učna metoda. Istočasno otvarjamo nove tečaje **knjigovodstva in stenografije** za začetnike in sposobnejše Informacije in vpisovanje dnevno do 19. ure.

u— **Sprejemni izpit za prvi razred gimnazije.** Dne 7. julija začne priprava za sprejemni izpit v I. razred gimnazije za one, **ki bodo izpit polagali jeseni.** Temeljita razlaga učne tvarine po novih predpisih, ponavljanje, izpraševanje in strogo nadzorstvo. Poučujejo le profesorji-strokovnjaki. Pouk bo trajal do pričetka izpitov. Prijave se sprejemajo vsak dan dopoldne od 9—12, popoldne od 4—6. **Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole,** Kongresni trg 2.

u— **Nesreča.** S češnje je padla in si zlomila levico 56letna posestnica Terezija Papeževa iz Zagradca. 5letni sin uradnika Marjan Zorman iz Ljubljane je pri igri padel in si zlomil levo nogo. Z isto poškodbo so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 5letno hčerko posestnika Cveto Šemetovo iz Žalne. 49letnemu delavcu Petru Volkinu iz Ljubljane je padel tram na levo nogo in mu jo zlomil. Z voza je padel in si zlomil desno nogo 52-letni zasebnik Andrej Novak iz Ljubljane. 20-letni sin posestnika Jože Globokar iz Zagradca je pri obiranju češenj padel z drevesa in se potolkel po glavi. S stola je padel in si zlomil levo nogo 65letni upokojeni železničar Franc Mavec iz Ljubljane. Ponesrečenci se zdravijo na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

Z Gorenjskega

Poročnik Primožič je prišel na Gorenjsko. Pretekli petek popoldne se je z berlinskim brzovlakom pripeljal v Celovec poročnik Hugo Primožič, ki je odlikovan s hrastovim listom k viteškemu križcu reda železnega križa. Prispel je s svojo soprogo. V palači državnega namestništva v Celovcu ga je slovesno sprejel nadomestni pokrajinski vodja Thimel. V nedeljo je odlikovanca vodil po Gorenjskem radovljiški vodja dr. Hochsteiner. V Tržiču, od koder izvira Primožičeva rodovina, je bil posebno slovesen sprejem. Zdaj potuje Primožič po vseh treh gorenjskih okrajih, kjer pripoveduje o svojih doživljajih na fronti. Visoko odlikovanje hrastovega lista je poročnik Primožič prejel prvi izmed navadnega moštva, ko je sestrelil šestdeseti oklopnik. Nato je bil tudi povišan v častnika.

Spodnje Štajersko

Revija štajerskih narodnih noš je bila prirejena v Celju v okviru poletnih mladinskih tekem. Razstava je bila v Nemškem domu in je bil njen namen, da odstrani neokusnosti, ki jih je po prvi svetovni vojni uvedla židovska moda. Vsem, ki so si ogledali razstavo, so bili tudi dani krojni vzorci, da bi se na Spodnjem Štajerskem čim bolj razširila preprosta in snažna ljudska nošnja.

Na Sladki gori je bil uveden novi krajevni skupinski vodja Jožef Kröll, ker se je dosedanji vodja Mayerhofer moral posloviti. K zborovanju je prišel okrožni vodja Nemetz iz Ljutomera.

V Gornji Radgoni je bil 25. t. m. sklican velik zbor, na katerem je okrožni vodja Nemetz govoril o zgodovinskem razvoju na Spodnjem Štajerskem in je dal nova navodila za politično delo.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli 51-letni slaščičar Hans Pelikan, čigar truplo so prepeljali k upepelitvi v Gradec, dalje 83 letna Ivana Golja iz Selnice ob Dravi, 70 letna posestnica Roza Rebernakova s Pragerskega in delavčeva hčerkica Marija Rajhova iz Sv. Marjete ob Pesnici. V Celju je umrla ga. Dora Kunstekova-Trstenjakova v 67.letu, v Šmarju pri Jelšah pa 69 letna upokojenka ga. Marija Enzi, rojena Aškerčeva.

Iz življenja. Zlato poroko sta v soboto praznovala v Št. Lenartu pri Brežicah upokojeni nadučitelj Jožef in Marija Perz. — 70letnico je praznovala v nedeljo v Mariboru ga. Marija Strajnškova, vdova finančnega uradnika. — V Mariboru je umrla 84letna zasebnica Otilija Štrajnerjeva, rojena Grelčeva. — Na Teharju sta se poročila Franc Podvornik in Terezija Pukmajstrova.

V Središču so imeli 16. t. m. v okviru Heimatbunda pester večer, pri katerem je igral mešani domači orkester, nastopil pa je tudi poseben kvartet. Dalje so igrali nekateri harmonikarji in prirejene so bile razne varietejske točke. Domače pevsko društvo je prepevalo štajerske pesmi.

Simfonični koncerti v Ptuju. Danes priredi prosvetni urad v Ptuju v arkadni dvorani okrožnega načelstva dva koncerta, pri katerih nastopi 80 glasbenikov, članov mariborskega gledališkega orkestra ter kulturnega orkestra. Prvi koncert bo popoldne za šole, drugi pa zvečer za meščane. Na sporedu so Mozart, Weber, Brandt-Buys in Liszt. Dirigirala bosta operni kapelnik Rihard Dietl in glasbeni ravnatelj Hermann Frisch iz Maribora.

Pred deželnim sodiščem v Gradcu se je moral zagovarjati dninar Jurij Veberšek, doma iz Liboj pri Celju, ki se je neko nedeljo v februarju letos preveč napil sadjevca in se sporekel s še bolj nasekanim Francem Zwickertom. V spopadu je Veberšek udaril Zwickerta s mučko po glavi in mu prebil lobanjo. Vnela se je še možganska mrena in Zwickert je umrl. Veberšek je bil zdaj ob upoštevanju izrednih olajševalnih okoliščin obsojen na dve leti ječe.

Smrtne žrtve nesreč. V delavnici državne železnice v Mariboru je po nesrečnem naključju umrl pleskar Valentin Šterban. Bil je iz Nove vasi pri Mariboru. V Zagorju ob Savi je zahtevala nesreča tri smrtne žrtve in sicer so se ponesrečili delavci Srečko Vozelj, Jože Oražem in Ivan Kunst, ki so bili uslužbeni pri gradbeni tvrdki Frölich & Klüpfel.

Nesreče. 5 letni Franc Korošec iz Celja je obležal pod tovornim avtom s hudimi poškodbami na glavi in nogah. V Škofji vasi se je pri padcu polomila 64 letna Antonija Juršetova, 26 letni Stanko Kašuba iz Luč se je pri napravljanju drv vsekal v levo nogo. Voznik Franc Dežman je pri vožnji pohištva iz Luč na Ljubno padel z voza in obležal z zlomljeno nogo. S kolesom so se ponesrečili 15letna Marija Zebčeva iz Studencev, 8 letna trgovčeva hčerka Silva Pezdičkova in 42 letni Anton Šprajc iz Studencev je padel ob nasipu in se zlasti hudo poškodoval na desni nogi. Nogo si je zlomil 5 letni Marjan Dolinšek iz mariborske okolice.

Iz Hrvatske

Nov hrvatski poslanik v Budimpešti. Novo imenovani hrvatski poslanik pri madžarski vladi, bivši minister dr. Košak, je prispel v Budimpešto, da pripravi vse potrebno za svojo službo.

Prisega novih orožnikov. Pretekli teden je bila v okolici Zagreba svečana prisega orožniških pripravnikov, ki so zdaj na vojaški izobrazbi. Slovesnosti so prisostvovali številni odličniki. Zvečer je nove orožniške pripravnike obiskal tudi Poglavnik.

Hrvatska na mednarodnem radijskem kongresu. Na zasedanje mednarodne zveze radijske službe, ki je trajalo od 21. do 28. t .m. v Lausanneu v Švici, je odpotoval tudi ravnatelj hrvatske radijske službe Radovan Latkovič. Hrvatska je bila lani sprejeta za člana te zveze in je ravnatelj Latkovič član posvetovalnega odbora

Predavanje o Giottu v Zagrebu. V prostorih zagrebškega kinematografa »Evrope« je priredil Zavod za italijansko kulturo predavanje o Giottu. Govoril je profesor Luigi Scarpa o Giottovih freskah v Assisiju.

Tiso na razstavi hrvatske umetnosti. Slovaški državni predsednik dr. Tiso je v spremstvu poslanika Lorkoviča obiskal razstavo hrvatske umetnosti v Bratislavi.

Nagrajeni železničarji. Opolnomočeni nemški general na Hrvatskem Glaise von Horstenau je spet izročil trem hrvatskim železničarjem nagrade po 6000 kun, ker so odstranili mine na železniškem tiru.

V Zagrebu je bilo letos birmanih 4887 otrok. Iz hrvatskih listov povzemamo, da je bilo na binkoštno nedeljo letos birmanih 2836 otrok, po večini iz mesta, v ponedeljek pa 2051 podeželskih otrok. Birmali so nadškof dr. Stepinac, škofa dr. Salis-Sewis in dr. Josip Lach in papežev legat Giuseppe Marcone.

Rentniki socialnega zavarovanja. Po poročilu osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je uživalo rento za onemoglost, starost in smrt leta 1941. 1586 zavarovancev, naslednje leto pa že 2234 zavarovancev.

Iz Srbije

Izmenjava mladih kmetic. V sporazumu med vodstvom Hitlerjeve mladine v rajhu in skupino nemških kmetov v Banatu je bilo sklenjeno, da si bosta obe skupini letos prvič izmenjali večje število kmetskih mladenk.

Vojni davek v Srbiji. Srbski ministrski predsednik je uvedel vojno doklado na zemljarino. Za osnovo bo služil čisti katastralni donos. Posebna vojna doklada bo v banatskih okrožjih znašala 40 odstotkov, v drugih okrožjih Srbije pa 120 odstotkov.

Rudolf Mütz umrl. V Sirdiji pri Osečini v srezu podgorskem (Kamenica) je umrl 17. maja in bil tam tudi pokopan g. Rudolf Mütz, bivši ravnatelj Sirčeve tekstilne tovarne v Kranju. Boloval ni dolgo, vendar je podlegel bolezni, ki mu je že daljšo dobo razjedala zdravje. Doživel je lepo starost 64 let. Vsi, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v lepem spominu. Zapustil je sina v Zagrebu in svojce na Dunaju.

Mašniški jubilej valjevskega župnika. Valjevski župnik g. Valentin Bertoncelj je praznoval 3. junija 25letnico svoje prve maše. Valjevski Slovenci so mu ob tej priliki darovali v spomin dve lepi umetniško izdelani plaketi, ki sta ju izdelala tov. Jakob Gospodarič, ravnatelj mešanske šole v pokoju in blagajnik slovenske kolonije, in Boris Kos iz Maribora. Posebna deputacija slovenske kolonije in mladine mu je izročila plaketi. Slavnostni govor je imel pisatelj in kaplan iz Beograda gosp. Joža Vovk.

Valjevski zelenjadni in sadni trg. Valjevski zelenjadni in sadni trg je že daljšo dobo dosti založen. Začelo se je z zelenim lukcem, potem s špinačo, glavnato solato, češnjami, na vrsto prihaja že grah, paprika, kumarice in podobno. Samo cene so visoke. Zato je oblast izdala naredbo, da je do preklica trg svoboden in ne bodo razpisane nikake najvišje cene, ker je pričakovati, da bo svobodna konkurenca sama pritisnila cene navzdol. Lani je bilo nasprotno: predpisane najvišje cene so zavirale dovoz na trg in pomanjkanje blaga je istočasno avtomatično zviševalo cene blagu, ki si ga ob nedostatku drugega blaga pač moral tudi za te cene kupovati. Dasi je zdaj že skoraj 14 dni dež in si vsi — prav tako kakor smo si pred 14 dnevi želeli dežja — želimo, da bi dež vendar že prenehal, se pričakuje zelo dobra letina. Veliko je v valjevski okolici že tudi jagod, ki jih gojijo umetno, kakor tudi malin. So izredno lepe in jih kupujejo izvozniki kar na vagone.

Nakazovanje usnja v juliju

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani bo nakazoval usnje čevljarjem na deželi od 15. julija dalje do konca meseca, čevljarjem v Ljubljani pa od 10. do vštevši 20. julija t. l. Izven stavljenih terminov morejo dobiti usnje oni čevljarji, ki zaposlujejo preko 3 pomočnike. Vsak čevljar mora prinesti s seboj:

a) Izkaz o porabljenem usnju. Na izkazu mora čevljar potrditi, da je porabil vse nakazano usnje. Izkazi morajo biti točno izpolnjeni. Onim, ki bi predložili pomanjkljive ali netočne izkaze se usnje ne bo nakazalo.

b) Zadnji plačilni nalog zavoda za socialno zavarovanje. Tega dokazila kakšna druga potrdila ne morejo nadomestiti.

c) Čevljarji izven Ljubljane morajo predložiti potrdilo pristojne karabinjerske postaje, da je kraj njihovega obratovališča pod stalno kontrolo italijanske vojske. To potrdilo ne sme biti starejše nego 14 dni.

Nakazano usnje se mora porabiti v prvi vrsti za popravila. Čevljarjem, ki bi popravila zavračali, bi Pokrajinski svet začasno ali trajno ustavil nakazovanje usnja.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 1. julija, ob 18.30: **Skupno življenje.** Red A.
Petek, 2. julija: zaprto.
Sobota, 3. julija, ob 18.30: **Skupno življenje.** Red B.
Nedelja, 4. julija, ob 18.30: **Deseti brat.** Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol. Zadnjikrat v sezoni.
Ponedeljek, 5. julija: zaprto.

*

C. G. Viola: »Skupno življenje«. Sodobna salonska igra v treh dejanjih, ki ima za snov zakonski trikotnik in v njem nastajajoče konflikte med možem, ženo in ljubimcem. Osebe: advokat Massari — J. Kovič, Magda, njegova žena — Šaričeva, Guido Fiore — Nakrst, gospa Ferrante, Magdina mati — Nablocka Putjatova, Antonio, sluga — Kosič. Režiser: prof. O. Šest.

Drama pripravlja kot zadnjo premiero pred sklepom letošnje sezone A. Strindberga **»Nevesto s krono«.** Delo je simbolen prikaz življenja in se poslužuje pravljičnih prvin s katerimi podpira dejanje, v katerem se borita v življenju dobro in zlo. V glavnih vlogah: Šaričeva, Danilova, Jan, Rakarjeva, Debevec, nadalje Marija Vera, M. Skrbinšek in Cesar. Režija bo Debevčeva.

OPERA

Četrtek, 1. julija, ob 18: **Tiha voda.** Opereta. Red Četrtek.
Petek, 2. julija: zaprto.
Sobota, 3. julija, ob 18: **Prodana nevesta.** Izven. Cene od 28 lir navzdol.

*

G. Pietri: »Tiha voda«. Opereta v treh dejanjih. Osebe: Uliks, kočijaž — Zupan, Roza, njegova žena — Poličeva, Anita, njuna hči — Mlejnikova, Ida, njuna hči — N. Stritarjeva, Cecchino, mizar — Kristančič, Stinchi, konjski hlapec — M. Sancin, Alfred, eleganten mladenič — B. Sancin, Hasdrubal, odvetnik — Anžlovar, Brigatti, reporter — Rus, ženin — Pianecki, nevesta — Koširjeva, tast — Simončič, dekle — Jeronova, sosedi — Škrjančeva in Mauserjeva. Dirigent: R. Simoniti, režiser in koreograf: ing. P. Golovin.

---

skoči in izgine v gošči, od koder se čuje njegov jezni bav, bav, bav, bav!

Komaj sem zadržal krik v strahu, da se Jožetu ni kaj hudega prigodilo. Pa ga že vidim, kako se zažne gibati, nato sede in si z rokami mane oči. Vstane in se ozre na drevo. Trenutek premišljuje, nato zamahne z roko in se lepo zlekne v travo pod prežo in — ne rečem preveč — gotovo je pri priči spet zaspal.

Zaman je bilo še nadalje ždeti na preži, ko je prepodeni in oplašeni srnjak vso žlahto opozoril, naj se varuje. Zato sem pospravil svoje reči in zlezel doli.

Prijatelj Jože se ni zbudil, ko sem ga, prišedši do njega, poklical. Smrčal je ko parna žaga, znak, da se ni prav nič potolkel, ko je padel nad 5 m globoko. Splezal sem po njegovo puško in potem sédel poleg zaspanca. Kmalu se je prizibal na kratkih nogah prijatelj Janez, ki sem mu povedal vso zgodbo.

»Srnjaka je škoda, ko ga je mrha tako grdo zapacal, Jožeta pa bi prav nič ne bilo. O ljubi Bog, saj pravim, otroci in pijanci imajo vedno svojega angela variha.« Nato je s plosko roko prav močno udaril Jožeta po najbolj mesnatem delu telesa, da je ta kar odskočil s tal.

»O, saj sem vedel: debelušček je tu! Veš, Janez, če bi ti padel s te prižnice, bi se ti tudi nič ne zgodilo, kakor žoga bi odskočil nazaj na drevo.«

»Srnjaka bi imeli, šoba strupena,« je zakričal Janez, »to bi bil edini plen, ker se ni niti en strel slišal in so najbrž tudi ostali tvoji bratci spali.«

Res je bilo tako. Počakali smo še Miketa, ki je bil zadnji, in potem pobirali ostale. Ko smo prišli do prvega, je Viktor silno čemerno sedel na drevesnem panju.

»No, Viktor,« ga je nagovoril Janez,« menda si z Jožetom lahko roke podasta. Kaj ti pa manjka?«

»Nogo sem si zvil, se mi zdi,« žalostno odgovori Viktor.

»Ali si z drevesa padel kakor jaz?« ga vpraša Jože.

»Tebi je to že podobno,« razdraženo odgovori Viktor, »jaz sem si pa na tleh pohabil nogo.«

»Vprašanje je nerešeno, priče ni nobene,« se modro oglasi Janez. »Zdaj pa pojdimo!«

Odšli smo proti vasi. Viktor je trpel silne bolečine, to smo videli, vendar je junaško korakal z nami; toda čedalje bolj je zaostajal. Skočil sem s poti in urezal v grmu krepko palico, da se je nanjo opiral. Vzel sem mu tudi puško, da ga olajšam; vseeno je pešal in bi se ustavil, da mu nisem ponudil rame, nakar se je na eni strani opiral nanjo, na drugi pa na palico.

Tako sva se vseeno prav počasi privlekla do gostilne. Tovariši so že pozajtrkovali in bili pripravljeni za odhod. Popila sva kavo in potem je Viktor odkrevsal k svojemu avtomobilu in sédel za krmilo.

»Pusti mene, da šofiram, saj ne moreš s pohabljeno nogo,« je vpil Jože.

»Per mejš, da bom, če me še tako boli noga,« je odgovoril Viktor in dal avtomobilu »paro«.

Pred odhodom smo od krčmarja zvedeli, da je ponoči izginila zdoma deklica iz Amerike. Pobrala je nekaj obleke in denarja ter že morala pozno zvečer oditi, ker njena postelja niti poležana ni bila. Oče jo je povsod iskal in klel tudi našo družbo, ker so mu povedali, da je bila snoči med nami.

»Zdaj pa imate hudiča,« je robantil Janez, »med potom vas bo kje ustavila.«

Odbrzeli smo v vse drugačnem razpoloženju, kakor smo bili prišli. Zaspani obrazi, en pohabljenec, brez lovskega plena, poleg tega pa še zavest, da smo mi krivi, da je mladoletna deklica skrivaj ponoči zapustila starše in dom — vse to je najslabše vplivalo na nas.

Hitro smo predrčali 20 km do Kočevja in se ustavili v hotelu pri Gusteljnu.

Deklice iz Amerike med potom nismo videli. Pač pa je hotelir Gustelj takoj pričel o nji govoriti.

»Hilda vam vsem po meni izroča pozdrave. Prišla je že zgodaj peš po bližnjici čez Stojno in se odpeljala z jutrnjim vlakom v Ljubljano. Rekla mi je, da ji boste v Ljubljani preskrbeli dobro službo. Poiščite jo v hotelu, kamor Kočevarji zahajajo.«

In Gustelj je hudobno pomežiknil s porednimi očmi, kakor je le on znal. Tisti, ki so deklici najbolj prigovarjali in silili v njo, so bili zdaj kar brez besed. Še golaž jim ni teknil. Samo Janez je brundal v okrogli dve brade: »Prav, prav, kdo bo pa to juho izpil!«

V Ljubljano smo dospeli okrog poldneva. Kakšne bolečine je prijatelj Viktor moral pretrpeti med vožnjo, ko je ves čas sam šofiral, vem le jaz, ker se ga gledal sedeč poleg njega. Res se je junaško držal. Doma je šel takoj v posteljo in se štirinajst dni ni ganil iz nje.

Deklice iz Amerike pa nisem več videl. O nadaljnji njeni usodi mi je pozneje pravil moj žlahtnik, hotelir, kamor se je v Ljubljani zatekla. Ta je — sam lovec — vedel za naš lovski pohod in ko mu je deklica povedala srečanje z nami, je takoj telefonično poklical mlajše udeležnike naj pridejo v hotel, kjer jih nekaj čaka. Niti ni povedal, kdo, a vendar se je vsak izgovoril, da ne utegne da ima opravila in tako. Drugo jutro je poklical še Janeza in ta mu je rekel, naj deklico pošlje k Viktorju, ker bo ta gotovo doma; povedal mu je tudi naslov njegovega stanovanja. Deklica je res šla k Viktorju. Kaj sta se zgovorila z ubožcem, ki je stokal v postelji od bolečin, ne vem. Vmila se je pa v hotel vsa obupana in tožila hotelirju, da ljubljanski gospodje ne drže besede, ko so vendar bili doma z njo tako prijazni in — sladki.

K sreči je prišel popoldne njen oče, ki jo je najprej pošteno birmal, čim jo je zagledal, in jo potem odpeljal nazaj na Kočevsko.

Gotovo je bil ta doživljaj za deklico iz Amerike izdaten opomin, naj ne veruje slepo ljubljanskim gadom, ki so vseh muh polni

Dr. R. M.

Nadprodukcija visokošolcev v Italiji

Univerze niso samo merila za duhovni razvoj dobe, v njih se zrcali tudi socialna problematika sodobnega časa. Številke, ki navajajo, koliko slušateljev ima ta ali oni zavod, ta ali ona fakulteta, niso brez sociološke podlage. Predvsem pa je treba pri takšnih pojavih paziti, če se omejujejo na posamezne univerze ali če imajo splošen pomen. Če gre za posamezne visoke šole, na katerih na primer predavajo znameniti raziskovalci, si stvar pojasnimo lahko z »notranjo privlačnostjo«, ki ima bolj časovno sodoben kakor sociološki pomen. Toda povečanje števila univerzitetnih slušateljev se ne omejuje na posamezne univerze in na posamične države, v zadnjih desetletjih je postal to v Evropi splošen pojav. Kaj je vzrok, da imajo evropske univerze večji dotok dijaštva kakor prejšnje čase? Ni dvoma, da gre zasluga za ta pojav tudi kompliciranim poklicnim tipom v industriji, trgovini in državni upravi. Prav to je menda tudi vzrok, da se je povečalo število visokošolcev na italijanskih univerzah v naravnost ogromnem številu.

Po svetovni vojni so imeli v Italiji najprej 50 000 dijakov na visokih šolah. V študijskem letu 1941-42 je to število narastlo že na 150.000. V primeri z razmerami pred 20 leti se je torej število visokošolcev v Italiji potrojilo. Vzemimo sedaj za primerjavo število prebivalstva. Na vsakih 300 do 350 prebivalcev v Italiji pride en visokošolec. V Nemčiji, ki se ji ne more očitati, da zaostaja v splošni izobrazbi, je še l. 1938 prišel en visokošolec na 1000 prebivalcev. In v šolskem letu 1942-43 kaže tendenca v visokošolski statistiki zopet korak navzgor. Zaradi tega je popolnoma naravno, da je postala reforma visokih šol nujnejša kakor kjerkoli prej, ker je navzlic potrebi po akademsko izobraženih strokovnjakih nastala takšna nadprodukcija, kakršno so zabeležili v Nemčiji približno pred 15 leti. Da bi ta nenaravni razvoj učinkovito zavrli, so italijanski pristojni krogi podvzeli ukrepe, kakršni so znani že iz prakse v Nemčiji, pa tudi na Francoskem. Nedavno sta italijanski senat ter zbornica sprejela osnutek zakona, ki predvideva, da se za ves čas, dokler traja sedanja vojna, ter še za eno leto po končani vojni imatrikulacije na italijanskih visokih šolah časovno omeje, ker podoba ne kaže, da bi mogli vsi novi akademiki potem, ko zapuste univerzo, dobiti namestitev. Ta omejitev seveda nima absolutnega pomena. Nanaša se najbrže na posamične panoge, v prvi vrsti na absolvente juridičnih fakultet ter trgovskih visokih šol, ki imata v Italiji največ slušateljev. Druge panoge, n. pr. agrarni studij, kemija in rudarstvo, so stroke, ki še vedno lahko sprejmejo nove interesente. V Italiji torej ne gre za to, da se potisne navzdol raven izobrazbe, temveč da se izobrazba omeji, oziroma preusmeri.

Da se ta preokret nanaša predvsem na kmetijsko področje, je za vsakogar, ki pozna Italijo, samo ob sebi razumljivo. Dejstvo, da priporočajo studijske panoge, ki so v zvezi z naravoslovjem in tehniko, kaže nadalje, da se struktura znanja obrača k drugim panogam kakor k industriji. Tudi ta postopek je v Nemčiji znan že izza l. 1933. V Italiji pa je nastopil zaradi tega hitreje kakor v Nemčiji, ker ni bil ne psihološko ne praktično pripravljen v enaki meri. Humanistična osnova izobrazbe je ostala v primeri s prirodoslovno - tehnično smerjo skoro nespremenjena. Zaradi tega nastaja v Italiji vprašanje, kakšna naj bo reforma vseučilišč, ki mora prej ali slej postati potrebna. Strokovnjaki trenutno izdelujejo svoje predloge. Zaenkrat se reče lahko samo to, da se kaže potreba spremembe studija starega tipa klasično-humanistične univerze 19. stoletja. Tehnični razvoj in pogojna racionalizacija izobrazbe pronicata tudi v klasični deželi humanizma bolj in bolj ter sta stopila tako rekoč že pred vrata starih fakultet.

Nedelja na Montparnassu

Grof Anton Knyphausen poroča iz Pariza:

Pred malo cerkvico na montparnaškem buljvaru se je v opoldanskih urah zbrala velika množica ljudi. Po široki cesti, na kateri se le redko pojavljajo avtomobili s svojimi svarilnimi znaki, se razlega žvižganje in stokanje dude. Plesalci imajo na glavah nekakšne stožce iz belih čipk, ki se premikajo kakor majajoči se stolpiči. Pariški Bretonci imajo praznik in predvajajo svoje prastare plese. Večinoma so med njimi ženske, pa tudi moški v starih nošah, toda ljudje jih ne puste samih. Od časa do časa plane mednje človek iz občinstva ter se jim pridruži v plesu. Pred restavracijami in kavarnami so klopi in mize zasedene do zadnjega prostorčka. Med številnimi gosti je tudi nekaj slikarjev, ki izpričujejo svoj poklic že na zunaj v obleki. Saj je Montparnasse že od starih časov pariško središče slikarskega cеha. Na buljvaru Raspail vidiš z vseh strani visoke ateljeje. Menda ni bilo na vsem svetu toliko slikarjev kakor v Parizu, kjer so se stekali tovrstni umetniki iz vseh delov sveta. Pariški Parnasse je bil nekakšna visoka šola bohemov. Seveda so sedanje razmere tudi med umetniki napravile občutne vrzeli, vendar jih je še nekaj ostalo, ki še vedno obiskujejo znano kavarno Café Dôme.

Na Montparnassu se je v sedanjih časih marsikaj spremenilo. Mnogih starih bohemov ni več. Le tu in tam se še ob nedeljah primeri, da v spoštljivi razdalji od bretonskih plesalcev razstavi nekaj umetnikov svoja dela na prostem. Takšna razstava priča, da so hudi časi pritisnili tudi umetništvo. Slikarji prodajajo svoje izdelke razmeroma poceni. Slikarski izdelek si lahko nabaviš že za 250 frankov. Vse, kar vidi obiskovalec na Montparnassu in buljvaru Raspail v današnjih dneh, je pač posiljena umetnost. To ni več niti umetnostna obrt.

Nemški vojaki se ob nedeljah radi sprehajajo po teh križščih nekdanjega pariškega mravljišča. Zvedavo ogledujejo bretonske plese in se tu pa tam ustavijo tudi pred razstavico slik z motivi, ki so jim večkrat znani. Tako je Montparnasse v tej vojni izgubil velik del svoje privlačnosti. Bretonci skušajo to puščobo nekoliko poživiti, vendar ji ne morejo dati tiste sočnosti, ki je bila tako značilna za Pariz pred sedanjo vojno.

Krst 38 letne žene

V nedeljo 20. junija so imeli v milanski cerkvi Carmine nenavaden krst. H krstnemu kamnu je pristopila 38letna Ferdinanda Ronchi, ki se je vrnila pred mesecem dni iz Rusije v Italijo. Ronchijeva se je rodila leta 1905. v Vilnu, kjer je bil njen oče koncertni pianist, njena mati Elizabeta Teribili pa sopranistka. Ronchijeva je študirala ples. Leta 1917. je vojna zatekla njena roditelja v Odesi, odkoder sta se vrnila v Italijo, Ferdinanda pa je ostala v bolnišnici, ker je imela tifus. Starša sta se naselila v Milanu ter sta čez nekaj časa umrla v domu za onemogle glasbenike. Ferdinanda je ostala sama na tujem svetu ter je doživljala razne neprijetnosti. Nekaj časa se je preživljala v Odesi kot plesalka, slednjič se ji je posrečilo dobiti zveze z italijanskim konzulom v Moskvi in z njegovim posredovanjem je dobila dovoljenje za ovtoritev plesne šole v Kijevu in Rükovu. Leta 1928. se je omožila s kapelnikom Aleksandrom Boravienom, ki pa je bil pred tremi leti mobiliziran in ni dal posihmal nobene vesti od sebe. Ko so vkorakali bersaljeri v Rükovo, je Ronchijeva s posredovanjem vojaških oblasti dobila dovoljenje za potovanje v Milan, kjer se je sestala s svojo sestro Lavro. Ferdinanda je bila zdaj krščena, v kratkem pa bo še birmana. Službuje v neki poslovalnici Dopolavora, kjer streže gostom.

Bolgarija pospešuje kmetijstvo

Za naseljence v Egejski pokrajini je dovolil ministrski svet novo naknadno posojilo v znesku 40.000 levov za vsako kmetijo pod pogojem, da se uporabi 60% tega denarja za nakup inventarja in v gospodarske svrhe. Pogoj je tudi, da so se že dotični naseljenci izkazali kot dobri kmetovalci. Kredit bo izplačala Agrarna in Zadružna banka. S tem ukrepom je storila bolgarska vlada nov korak h kolonizaciji priključenih pokrajin. Smotrena politika bolgarskega kmetijskega ministrstva je dosegla že več lepih uspehov. Ministrstvo skrbi zlasti za strokovno izobrazbo kmečke mladine, in za tehnizacijo kmetijstva.

Bolgarski narod je kmečki, saj živi nad 80% prebivalstva od kmetijstva, ali je kakorkoli zaposleno v njem. Že iz tega je razvidno kako velike dolžnosti ima država do te najvažnejše gospodarske panoge. Njene naloge so se s priključitvijo novih pokrajin še povečale. Makedonija in Tracija so zahtevale za povzdigo kmetijstva nove izredne ukrepe, pa tudi znatna denarna sredstva iz državne blagajne. Kmetijstvo v priključenih pokrajinah bo postopoma izenačeno z onim v Bolgariji.

Naročite se na »Dobro knjigo«!

SPORT

Nedelja v znamenju atletike

Dve atletski prireditvi — tek na 100 m in ženski prvenstveni miting — na stadionu ob Dunajski cesti

Kljub težavam, ki so nastale glede treninga in tekmovanj med atleti zaradi trenutnega pomanjkanja primernih sportnih prostorov, se delo na tekališčih redno razvija, kar kaže, da imajo naša društva, naši voditelji in tudi aktivni atleti še dobre volje dovolj, da bi oživela pri nas tudi ta sportna panoga.

Za prihodnjo nedeljo sta na sporedu dve zanimivi lahkoatletski prireditvi, ki bosta izvedeni druga ob drugi v stadionu ob Vodovodni cesti, ki ga je za ta namen radodalno razpolago zvezno poveljstvo GILa.

Prva prireditev bo kakor smo že objavili, **izbirno tekmovanje na najkrajši progi 100 m**, ki ima predvsem ta namen, da bi se našli in usmerili na pravo pot novi tekači na najkrajše proge. Pobuda za to tekmovanje prihaja iz starih pokrajin Kraljevine, kjer se baš v teh dnevih vršijo podobne prireditve na pobudo milanskega sportnega dnevnika »Gazzette dello Sport« in katerih bo letos vsega nič manj kakor 40, med katerimi je bila ena prihranjena tudi naši pokrajini. Oba najbolje plasirana udeleženca se bosta lahko udeležila semifinalnih tekem z ostalimi zmagovalci iz drugih pokrajin. Prepričani smo, da se naši mladi atleti temeljito pripravljajo za to preizkušnjo in upamo obenem, da bo udeležba na tem tekmovanju čim večja, predvsem med onimi tekači in atleti sploh, ki so se uveljavili pri zadnjih igrah med srednješolsko mladino. Izbirnega tekmovanja na 100 m se lahko udeležijo vsi, ki čutijo veselje in sposobnosti ne glede na starost, članstvo itd. Edina izjema velja za člane FIDALa, od katerih smejo nastopiti samo oni, ki so uvrščeni v III. razred. Za udeležbo se prijavijo lahko tudi taki, ki nimajo sportne dovolilnice iz Ljubljane, če si preskrbijo posebno začasno dovoljenje za ta nastop.

Drugi del sporeda na stadionu ob Vodovodni cesti bo tvorilo **prvenstveno tekmovanje za atletinje po društvih,** kar bo obenem tudi prvi nastop ženskega atletskega kadra v letošnji sezoni. Škoda je, da se je SK Planina odločil, da bo začasno ukinil delovanje svojega ženskega odseka, ker je baš to društvo stalno pošiljalo nove moči na tekališče, toda prepričani smo, da se bodo neumorni voditelji društva prej ali slej spet odločili za poživitev delovanja na tem področju. Da bi ženska atletika lahko živahno delovala tudi v Ljubljani, se je videlo na prireditvah med žensko šolsko mladežjo in zato bi bila dolžnost naših društev, da bi si nekoliko ogledali razne talente med njimi ter jih skušali pritegniti v svoje vrste. Če bo to v tem kratkem času uspelo ali ne, je vprašanje zase, toda mi vendar z zanimanjem pričakujemo ta prvi nastop ženske atletske mladine, po katerem bomo lahko izrekli prvo sodbo o tem sportnem področju.

Prijave za obe tekmovanji morajo biti predložene Lahkoatletski zvezi s sedežem na Bleiweisovi cesti 1/a do najkasneje petka, 2. t. m. (toda bolje je, da prijavniki ne čakajo s prijavami do zadnjega dneva) z vsemi običajnimi formalnostmi, ki so bile že prej objavljene na tem mestu.

SLUŽBENE OBJAVE
Iz urada CONI-a

Lahkoatletska zveza v Ljubljani

Ljubljana, 28. junija.

Verifikacije. Verificirani so rezultati moških klubskih prvenstev z dne 20. junija.

Potrditev sporeda. Potrjujejo se sporedi naslednjih prireditev: predtekmovanje na »100 m« (4. julija); ženska klubska prvenstva (4. julija); pokrajinska prvenstva juniorjev (11. julija).

Poslovne ure tajništva. Tajništvo zveze je odprto vse delavnike od 11.30 do 12.30 in od 17.30 do 18.30, v soboto pa od 11.30 do 13.

Juniorske sportne izkaznice. K juniorjem se prištevajo sportniki in sportnice, rojene po 31. I. 1925. Kdor želi imeti na izkaznici označeno kategorijo, »junior«, mora predložiti nekolkovani prepis krstnega lista.

Tehnični pravilnik. Tajništvo ima naprodaj tehnične pravilnike po 15 lir, ki si ga lahko nabavi vsakdo!

Domače tablice

Še dve nedelji nas ločita od zadnje odločitve v domačem nogometnem prvenstvu in bolj ali manj zaključeni so že računi za vse izmed udeležencev v obeh skupinah. Seveda to pri nogometni igri ne velja brez pridržka do zadnjega sodnikovega žvižga in zato ni odveč, če pred pravim koncem spregovorimo še nekaj besed o morebitnih spremembah, ki bi utegnile nastati po odigranih tekmah v nedeljah 4. in 11. t. m.

V I. DIVIZIJI

je slika prvenstvene tabele po končanem X. kolu naslednja:

Ljubljana	5	5	0	0	29 : 6	10
Hermes	5	3	0	2	9 : 12	6
Mars	5	2	0	3	9 : 16	4
Dopolavoro	5	0	0	5	3 : 16	0

Gornje številke so precej zgovorne same po sebi in jim ni treba predolgega komentarja. Ljubljana vodi s prednostjo štirih točk in mora odigrati še eno tekmo, in sicer z Dopolavorom; ne glede na to, kakšen bo izid tega srečanja, čeprav skoraj ni dvoma, da bo belo-zelenim vrgel še preostali sploh doseglivi točki, moramo Ljubljano smatrati za dokončnega zmagovalca in najnovejšega prvaka našega mesta. Siškarji, ki so si do sedaj zaslužili drugo najboljšo oceno, imajo pred seboj še eno tekmo, in sicer z Marsom; če pogledamo koljčnika golov pri njih in njihovih nasprotnikih prihodnje nedelje, vidimo, da njihov položaj na tem mestu še ni nedotakljiv. Da bi Mars prišel tjakaj, bo moral prihodnjo nedeljo zmagati s štirimi goli razlike, sicer pa bo tablica glede razdelitve mest ostala nespremenjena. Tako velja tudi za zadnjeplasirano enajstorico Dopolavora iz tobačne tovarne, ki ni mogla do zdaj zabeležiti nobenega pozitivnega izida in se ji tudi v poslovilni tekmi z močno Ljubljano ne obetajo podobne nade.

Tudi

V II. DIVIZIJI

je položaj štirih udeležencev približno takšen kakor med najboljšimi, in sicer glede na naslednje stanje tabele po X. kolu.

Mladika	5	4	1	0	18 : 9	9
Korotan	5	3	0	2	11 : 10	6
Žabjak	5	2	1	2	14 : 8	5
Vič	5	0	0	5	6 : 22	0

Kakor v I. razredu tako tudi v drugem vprašanje prvega in zadnjega ni več prekmakljivo, kajti Mladika, ki igra še s Korotanom, ima tri točke v dobro pred drugoplasiranim Korotanom in bo, če bi tudi izgubila skorajšnjo partijo z njim — ostala na čelu tabele in pri prvi prihodnji priložnosti zamenjala mesto z Dopolavorom iz I. divizije. Prav tako se bo moral neumorni Vič zadovoljiti s svojim zadnjim mestom, kajti tudi preostala tekma, v kateri bo dobil za nasprotnika moštvo Žabjaka, mu v najboljšem primeru ne more pomagati na bolje. Tako preostajata v pravi in negotovi borbi za boljši prostor le še moštvi Korotana in Žabjaka, od katerih pa ima prvi pred seboj težjo nalogo in bi utegnil zato odrezati slabše od Žabjačanov, kar bi imelo za posledico, da bi se slednji še enkrat povzpeli pred Korotance in zasedli drugo najboljše mesto med nižjerazrednimi. To pa bi bila obenem tudi edina senzacija tega turnirja!

s— **Novi nemški prvak v nogometu** je postal Dresdner SC, ki je preteklo nedeljo v berlinskem olimpijskem stadionu pred 90.000 (!) gledalci zmagal nad drugim finalistom FV Saarbrückenom s 3 : 0 (0 : 0). Gostje iz zapada so se držali le v prvi polovici igre, potem pa sta prišli do izraza tehnična in fizična premoč Saksoncev, ki so s tremi zasluženimi goli postavili zveneč izid te z napetostjo pričakovane odločitve v nemškem nogometu. V borbi za tretje odnosno četrto mesto je dunajska Vienna izgubila še enkrat, in sicer z 1 : 4 proti Nolsteinu iz Kiela.

s— **Na ženskem plavalnem prvenstvu po društvih,** ki je bilo zadnjo nedeljo v Benetkah, je v dveh točkah nastopila tudi naša rojakinja Draguša Finc za torinski klub Venchi Unica. Prvo mesto je zasedla sama zase v prostem plavanju na 100 m s časom 1:13.8, razen tega pa je bila krepko soudeležena tudi pri zmagi stafete svojega kluba, ki je na progi 4×100 m dosegla odličnj čas 5:18.

s— **Hermes — lahkoatletska sekcija.** Danes v četrtek ob 18.30 članski sestanek v klubskih prostorih na igrišču. Zaradi važnosti — predvsem zaradi tekmovanja na 100 m v nedeljo 4. t. m. — prosim točne udeležbe. Damski odsek ima ta dan vežbe za nedeljski nastop.

Ako želiš dobro prodati oglašuj v »Jutru«!

12

Ferenc Kormendi: **ZMOTA** Roman

Mesto veselega razpoloženja, polnega napetosti, je nastopilo ravnodušno dolgočasje. Čisti, samozavestni mir je z enim samim zaletom odnesel nenavadno topli marčev veter, prinašajoč seboj neko čudno razdraženost, skrivnostni nemir duše in telesa.

Agica se niti eno noč ni pošteno naspala, nekega jutra pa je vstala in izjavila, da se dolgočasi in naj odpotujejo dolj v Innsbruck. Ani ni bilo do izleta. Njuna tovarišica je sprva skušala pregovoriti Ano, nato se je trudila, da bi odvrnila Agico od njenega namena. Naposled je ostala z Ano na vrhu, Agica pa se je odpeljala v mesto.

V zgodnji jutranji uri je bila železnica prazna. Nemara je ta samotnost znova predramila v Agici tisti čudni nemir. Pršalo je, ko je stopila v vagon tretjega razreda majhnega vlaka, med prepirajoče se tirolske kmete in rdečelične, neobrite mlade vojake. V mestu pa je že sijalo sonce, ko je proti poldnevu prispela v Innsbruck. Zakaj sem prav za prav prišla? se je v duhu vpraševala. Bila je slabe volje in ni vedela, kaj naj počne. Kaj naj počne do večera, je nemirna razmišljala, ker je bila sklenila, da se vrne šele zvečer. Najbolje bi bilo počakati na prvi vlak, da jo odpelje nazaj.

Trenutek je še čakala, nato pa je krenila počasi, negotovega koraka proti mestu. Prišla je tja do znanega hotela. Gotovo stanuje v njem kdo izmed znancev, je premišljevala v duhu, a ni se ustavila. Šla je dalje in čez nekaj minut se je znašla na glavni ulici, sredi množice ljudi. Stopala je počasi, brez cilja, pogosto se je zaustavljala in si ogledovala izložbena okna. Čudno se ji je zdelo, ko se je zavedela, da jo je minila prejšnja zla volja.

Nekdo se ji je nasmehnil. Odgovorila je na nasmeh mladega človeka. Zaustavila jo je dvojica starejših ljudi, da jo je nekaj vprašala v francoščini; pokazala jima je pot. Globoko je dihala, dobro se je počutila. Nemara je hotela s planine, da bi lahko bila malce sama. Biti sama in se nepoznana nekje potepati, tam, kjer se ne more srečati s prisilno vljudnimi, dolgočasnimi pogledi hotelskih znancev, kjer ne more čutiti okoli sebe ponižnosti hotelskega osobja, računajočega na bogato napitnino, kjer nihče ne misli na njeno ime prej, preden je opazil, da je mlada in lepa. Mar sem mlada in lepa? je nekam plašno pomislila, kajti nikoli ni o tem razglabljala.

Nagonsko se je zaustavila pred izložbenim oknom, da bi se pogledala v steklu. Nekdo se je ustavil za njo, toda Agica je videla le ostro senco, ki je padala nanjo. Senca jo je glasno, začudeno nagovorila: »Halo, kaj pa vi tu?« Bil je Eddy, mladenič iz Bostona. Na njegove besede se je Agica obrnila. S presenečenjem je čutila, da se ne čudi temu nepričakovanemu srečanju. »Še vedno ste tu?« — »Kakor vidite. Nisem še odpotoval.« — »Kaj pa počnete tu?« — »Nič. In vi?« — »Nič.« To se pravi, hotela sem nakupiti neke malenkosti, zato sem prišla doli.« — »Aha. Da. Lačen sem. Hočete z menoj na kosilo? Ali je morda tudi vaša sestra tu?« — »Ne, sama sem.« — »Hm, Da. Tamle na drugi strani, na koncu, je majhna prijazna krčmica. Vi niste lačni?«

Niti ni počakal na odgovor, dotaknil se je njene roke. Šla sta skupaj. Kam greva? je razmišljala Agica in negibno zrla predse na pločnik; rada bi se ustavila, noge so ji postajale težke, toda ritem korakov jo je priganjal naprej. Ta mah se je Agica domislila, da je tam na vrhu nekega dne razmišljala o tem, kakšna škoda je, da je ta fant mlajši od nje, kakšna škoda, da je Američan in da je Amerika tako daleč. Potem pa je razmišljala tudi o tem, da se vendarle ne bi mogla odločiti, četudi bi jo bil Eddy zaprosil za roko . . . ali pa bi morda brez obotavljanja rekla svoj da.

In ko je čutila na svojem laktu močni stisk Eddyjeve roke, se je domislila še nečesa. Kakor blisk ji je šinilo v glavo: pred mnogimi leti je neki Andrejev sošolec, Janko Fülöp, nekega mračnega popoldne pristopil k nji, od nekod v vrtu. »Ti, Agica,« je šepetal, kakor da ji hoče povedati nekaj takega, česar ne sme slišati nihče drugi. »Ti, Agica, počakaj!« je slišala Jankov šepet, tedaj pa kakor da se je zbala, kakor da so jo prestrašili, tako čudno je zvenel njegov glas, srce ji je glasno razbijalo, tedaj pa je nenadejano začutila zadaj na glavi ostro bolečino: Janko jo je naglo, krepko potegnil za lase ki so ji v debeli kiti padali po hrbtu. Čudna, bodljaju z iglo podobna bolečina in osuplost sta jo razorožili. Hotela je zakričati, a ni imela časa. Janko je bil z bliskovito naglico poleg nje, objel jo je okrog pasu in okrog vratu, jo privil k sebi in jo poljubil na usta in že jo je spet izpustil. Vse se je odigralo v enem samem trenutku. Janko je izginil, nato pa se je zgodilo še nekaj, a to je le moten spomin: blodila je med drevjem, pozneje se je vrnila k ostalim, tudi Janko je bil že med njimi, sedel je na klopi, ona je bila v zadregi, zdaj ji je bilo vroče, zdaj jo je stresal mraz, v grlu jo je dušil jok, pa se je kljub temu že nekaj minut nečemu smejala.

To se je bilo zgodilo. Janko se je tistega večera poslovil od nje kakor drugekrati: pogledal jo je s hladnim, čistim pogledom in se ji prijateljsko nasmehnil, brez najmanjše zadrege ji je podal roko. O tem, »kar se je bilo zgodilo,« nista nikoli govorila. »Kar se je bilo zgodilo,« se ni ponovilo, niti menda nikoli nista bila sama, tega se ne spominja več, nato pa je polagoma zamrl tudi spomin na to.

Zdaj, na innsbruški ulici, je Agica na mah začutila na glavi tisto kratko, ostro bolečino in ko se je v zadregi ozrla na Eddyja, je vedela, da se bo zdaj nekaj zgodilo. Kaj bo to, je še negotovo, toda — čutila je, — pripravlja se nekaj, kar bo izpremenilo vse v njenem življenju.

Eddy je jedel z zavidanja vrednim tekom, ona je le s težavo použila nekaj grižljajev. Nato sta pila lahko, trpko, aromatično vino. Opazila je, da postajajo fantovi pogledi ostrejši, da jo je spočetka le skrivaj pogledoval, zdaj pa postaja vedno bolj miren in z rastočo vztrajnostjo upira vanjo svoj pogled, kasneje z nekakih čudnim občudovanjem. Čutila je, da se je polašča neka slabost in da ji začenja podlegati. Je vino krivo tega?

Ko sta odhajala iz restavracije, sta napravila komaj nekaj korakov, ko se je vlil dež. »Le majhen kos poti dalje je moj hotel,« je dejal fant potiho, »sedla bova vvežo in počakala, da preneha deževati.«

Ob blatnem vhodu v hotel ju ni nihče niti opazil, v veži je bilo mračno. Eddy ni izpregovoril niti ene besede, le spet se je dotaknil njene roke, docela lahno, kakor da krmari s konci prstov, ona pa je šla z njim v drugo nadstropje, ključ je bil v vratih sobe, okno je bilo odprto. Kakšna majhna, smešna sobica!

Sama sta tu, nikoli ni bila še sama s fantom v . . . v taki sobi, na mizi leži širok kovček, na naslanjalih stolov pa so razobešeni kosi moške obleke — ničesar podobnega ni doslej videla, perilo in brivske potrebščine . . . Ko bi to vedela Ana in ko bi to vedela mati in . . . zakaj je prav za prav tu?

Morda še ne veste,

— da je najglobljа točka Sredozemskega morja v Jonskem morju 4404 m;

— da so preizkusili vid 4000 osebam in ugotovili, da imajo zamorci resnično »mačje oči«;

— da pajek, preden nastopi dež ali vetrovno vreme, napne niti svoje mreže, če se bliža lepo vreme, pa jih podaljša. Čim daljše so niti, tem dlje bo trajalo lepo vreme. Če pajek dela kljub dežju, pa pomeni da bo kmalu ponehalo deževati;

— da je pri nekaterih plemenih zapadne Afrike ukoreninjen običaj, da morata biti ženin in nevesta nekaj ur sama zaklenjena v sobi, kjer si lahko odkritosrčno priznata vse grehe. Domačini so uverjeni, da bi, kdor bi kaj zatajil, takoj po poroki umrl nenavadne smrti;

— da je bil na dvoru Karla V. glavni kuhar zaradi svojega poklica tako važna oseba, da mu je morala straža izkazovati čast z orožjem;

— da živi v srednji Afriki nenavadna vrsta psov, ki ne znajo lajati in si umivajo gobec s prednjimi šapami. Kadar so jezni, vzbočijo hrbet kakor mačke;

— da ni res, da strele povzročajo, da se mleko pokvari. Povod za to je povišana temperatura pred vsako nevihto;

— da nekateri domačini na otokih Javi in Sumatri še zmeraj jedo zemljo. Pomešajo jo z mlekom ali vodo in dobro predelano skuhajo v posebnih posodah;

— da živi v tundrah Aljaske nenavadna črna riba, ki se čez zimo spremeni v ledeno kepo in v takem stanju počaka odjuge; takrat oživi in je še bolj živahna kakor prej in ne pozna ne pljučnice ne revmatizma;

— da so učenjaki ugotovili, da je sestava Keopsove piramide nekaj posebnega. Baje se da iz kamnov, ki jo sestavljajo, prerokovati bodočnost do leta 2001.

— da je v Nemčiji blizu Halberstadta vas, katere prebivalci znajo vsi šahirati. Pravijo, da ima to svoj izvor v letu 1011. Takrat je bil grof Guncelin jetnik halberstadtskega škofa Arnolda. Da bi preganjal dolgčas v samotni ječi, je šahiral z ječarji. Ti so naučili igre svoje prijatelje in žene ter pozneje otroke. Do danes je nenavadna vas dala že mnogo šahovskih prvakov;

— da je neki švicarski časnik objavil sledeči oglas: »Carinski urad v Zürichu je prejel od neznanega pošiljatelja 3457 frankov za blago, ki ga je bil vtihotapil. Znesek je bil vpisan in ta oglas predstavlja pobotnico«;

— da je najbolj krvoločna riba na svetu piranhas, ki živi v rekah južne Afrike; v tamošnjih vodah je vsako drugo življenje nemogoče. Piranhas ima tako ostre zobe, da služijo domačinom za britje. Riba ima tudi gibljiv želodec. Če ji hrana, ki jo je požrla, ni všeč, jo izbljuje z želodcem vred, nakar spet pogoltne izpraznjeni želodec in se poda s še večjo vnemo na lov.

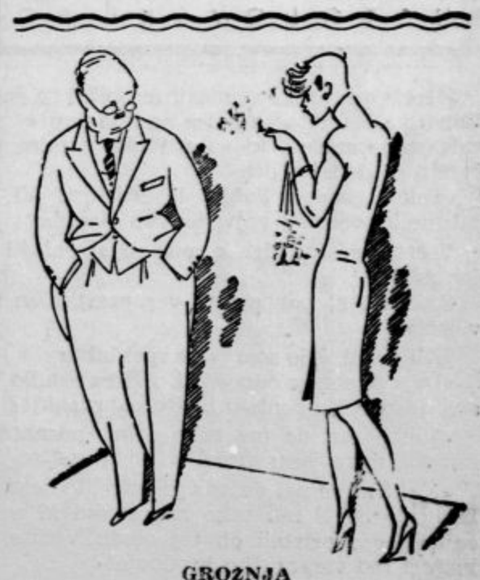

GROŽNJA

Ona: »Poslušaj, Mirče, če te še enkrat zalotim, da poljubljaš našo kuharico, bom kuhala sama!«

Odrezki junijskih živilskih nakaznic

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo meseca julija sprejemal odrezke junijskih živilskih nakaznic od trgovcev in pekov tako, da pridejo na vrsto 2. julija trgovci z začetnico A, 3. julija z začetnico B, 5. julija z začetnicami C do F, 6. julija z začetnicama G in H, 7. julija z začetnicama I in J, 8 julija z začetnimi zlogi Ka do Kom, 9. julija z začetnimi zlogi Kon do konca, 10. julija z začetnicami L do Ma, 12. julija z začetnimi zlogi Me do konca, 13. julija z začetnicama N in O, 14. julija z začetnico P, 15. julija z začetnicama R in S, 16. julija z začetnicama Š in T, 17 julija z začetnicama U in V ter 19. julija z začetnicama Z in Ž.

Dne 20. julija pridejo na vrsto peki z začetnicami A do J, 21. julija z začetnicami K do O, 22. julija z začetnicama P in R ter 23. julija peki z začetnicami S do Ž.

Spet opozarjamo trgovce in peke, naj določene dni oddajajo odrezke takoj po 8. uri. Nekateri trgovci ali peki v svojih seznamih odrezke za moko še vedno obračunavajo na podlagi mesečne količine, kar je nepravilno. Pri moki je treba obračunavati število odrezkov na podlagi vsakdanje količine ter bodo v bodoče seznami, ki ne bodo tako prirejeni, zavrnjeni.

ALBA DE CESPEDES

„NAZAJ NI POTI"

junijski roman DK

Knjiga je od začetka do konca pisana z osvajajočo, lahkotno, svežo virtuoznostjo, z ostroumnim psihološkim opazovanjem in z jasnim etičnim občutjem. Roman nam odkriva ne le zanimiv pisateljski temperament, temveč tudi tisto, kar bralci zmeraj instinktivno iščejo: slikovit svet in skupino ljudi v vrtincu življenja in usode.

V podrobni prodaji se dobi roman »Nazaj ni poti« v knjigarnah in upravi naših listov. Broširani izvod velja 13 lir, vezani pa 28 lir.

Zatirajmo borovo grizlico

Po gozdovih mestne občine ljubljanske in okolice se je na borih pojavilo nebroj gosenic borove grizlice lophyrus pini in lophyrus pallidus. Dva centimetra dolga gosenica je zelenkasto rumena s podolžnimi temnimi črtami in črno glavico. Nekatere gosenice so temnejše, druge svetlejše. Gosenice obgrizujejo lanske borove iglice ter so nekatera drevesa popolnoma objedena in brez iglic. Ker ni mogoče opaziti, da bi bili objedeni tudi letošnji poganjki, je upravičeno upanje, da se zaradi tega bori ne bodo posušili.

Mestna vrtnarija je bore v javnih nasadih, na pokopališču in tudi drugje obvarovala s tem, da je bore poškropila z arzenovo raztopino in tako zastrupila hrano gosenicam, ki so poginile že naslednji dan po škropljenju.

Po gozdovih lahko preprečimo škodo in uničimo gosenice tako, da otresemo drevesa in na tla padle gosenice potolčemo z vejami, ali na tla močno pregrabimo ter tako uničimo gosenice.

Manjše nasade obvarujemo pred uničenjem s škropljenjem arzena s sadno škropilnico. — Škropivo napravimo tako, da 100 l vode dodamo 200 g arzena. Arzenove preparate dobimo pri Kmetijski družbi, Sadjarskem in vrtnarskem društvu in tudi pri Gospodarski zvezi. Navodilo je tiskano na ovoju. Priporočljivo je Urania - zelenilo, prav tako pa tudi Meritol in Arezin. V vseh teh preparatih je arzen ki uniči gosenice, ker jim je zastrupljena hrana. Pri delu, mešanju škropiva in pri škropljenju je potrebna največja pazljivost ker se škropilec lahko zastrupi, če si pred zauživanjem hrane ali kajenjem dobro ne umije rok.

Rejci malih živali se organizirajo v Trebnjem

Trebnje, 26. junija.

V nedeljo popoldne bo v osnovni šoli v Trebnjem ustanovni občni zbor društva »Mali gospodar«. Ob tej priliki se bodo sestali v Trebnjem dolenjski rejci malih živali, ki bodo z ustanovitvijo društva »Mali gospodar« skušali pomagati sebi in drugim. Prav za prav bo novoustanovljeno društvo nekakšna samopomoč malega človeka, ki si hoče z dohodki reje malih živali izboljšati položaj. Pripravljalnemu odboru z gg. Kobalom, Vidmarjem in Ostrovršnikom gre za koristno pobudo vse priznanje. Socialnega in vzgojnega pomena rejskega udejstvovanja menda ni potrebno še posebej poudarjati; ugotavljamo pa, da je zamišljena samopomoč, v kateri naj se mali ljudje krepko združijo v slogi in skupnosti za ublažitev gospodarskih razmer v današnjih časih za malega človeka največjega pomena.

Z ustanovitvijo društva »Mali gospodar« v Trebnjem bo v dolenjskem gospodarstvu storjen velik korak naprej, ki bo prišel nedvomno v korist tudi splošnosti. Želimo, da bi dosegli dolenjski rejci malih živali v svojem prizadevanju čim več uspehov!

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 1. JULIJA 1943/XXI.

7.30: Operetna glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 12.45: Napev 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Napevi in romance. 13.00: Napoved časa. — Poročilo v italijanščini. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.25: Prenos za Nemčijo — italijanska glasba. — Klasični orkester vodi dirigent Manno. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 17.15: Orkester vodi dirigent Angelini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanščini. 20.20: Pripombe k dogodkom. 20.40: Orkester »Armonia« vodi dirigent Segurini. 21.15: Lahko glasbo vodi dirigent Petralia. 21.50: Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — Operna glasba. 22.20: Koncert sopranistke Ksenije Vidali. 22.45: Poročila v italijanščini.

Naročite se na „Dobro knjigo"

60 let zatiranja kolere

Pred 60 letnico rojstva Roberta Kocha, ki je odkril bacil kolere

Kolera je ena najnevarnejših bolezni, ker se nenadoma pojavi in ker se navadno razširi v strašno epidemijo. Človek je za to nalezljivo bolezen zelo občutljiv. Domovina kolere je Indija, kjer se še zdaj pogosto pojavlja. V Indiji pobere kolera letno povprečno 250.000 ljudi. V Nemčiji je razsajala kolera zadnjič leta 1892-93 in zahtevala mnogo žrtev zlastih v mestih Hamburg, Halle, Trotha in Wettim. Med prvo svetovno vojno in v naslednjih letih je bila kolera močno razširjena v Rusiji. Nemških vojakov ni napadla v večjem številu, ker so bili cepljeni proti nji. Kolera se najbolj razširi v poletnem času in večina ljudi, ki jih napade, je zapisana smrti.

Zdravniki vseh po koleri napadenih dežel so se že davno borili proti tej strašni šibi človeštva, toda njihovo prizadevanje je bilo zaman, dokler sovražnika niso poznali. Še pred 60 leti je bilo človeštvo izročeno na milost in nemilost koleri. Končno so ji pa le prišli do živega. Robert Koch, ki se bo svet ob koncu tekočega leta spominjal 100 letnice njegovega rojstva, je našel povzročitelja kolere in rešil tako človeštvo enega najhujših sovražnikov. Leta 1883 je namreč odkril bacil kolere in spoznal v njem povzročitelja te nevarne nalezljive bolezni. Preiskal je več žrtev kolere in našel v njihovem črevesju mnogo mikroparazitov.

Po njegovi obliki je bil bacil kolere splošno nazvan koma-bacil. Ko je bil Robert Koch odkril povzročitelja kolere, se je z vso vnemo lotil dela, da bi spoznal tudi življenjske pogoje in lastnosti tega nevarnega sovražnika človeštva. Temeljito je preiskal vodo, zemljo in zrak ter delal poskuse ob različnih temperaturah. Tako je kmalu spoznal, da se bacil kolere najbolje počuti v topli vlagi. To je bilo že nekaj, kar je lahko služilo Kochu za nadaljevanje važnega znanstvenega dela. Koch je skrbel za strogo izolacijo bolnikov in že v začetku svojega proučevanja kolere je mogel učinkovito nastopiti proti njenemu širjenju. Odkril je bil namreč obenem, da so bacili kolere le malo odporni proti zunanjim učinkom kakor so izsušitev, vročina, sončna svetloba in razkuževalna sredstva. Izvor okuženja je skoraj vedno bolan človek. Najstrožja izolacija in skrbna higijena sta torej poleg cepljenja najboljši zaščitni sredstvi. Cepljenje pa prepreči, da se bacili, ki so že prodrli v človeško telo, ne morejo v njem razviti in začeti svojega pogubnega dela.

Da je Evropa zdaj skoraj povsem obvarovana te strašne bolezni, se mora v prvi vrsti zahvaliti Robertu Kochu, ki je zdravniški vedi pokazal in utrl pot k njenemu zatiranju.

Otok mrtvih v Venezii

Venezia ima pokopališče na otoku San Michele

Venezia je mesto protislovij. Dočim so Markov trg, Canale Grande ter vsi slikoviti kotički med tesno skupaj stoječimi hišami polni življenja, želja, nad in razočaranj, je nanizana okrog mesta vrsta otočkov, kjer kraljujejo molk, mir in samota. Med temi otočki je tudi San Michele, podoben iz morske pene porojenemu biseru sredi lagun in na tem otočku ima Venezia svoje pokopališče. V senci vitkih dreves se vrste tu grob za grobom, križ za križem, spomenik za spomenikom, celo morje žalosti v morju. Že več stoletij snivajo tu pokolenja Venezianov svoj večni sen.

Težko si je misliti kaj bolj ganljivega in pretresljivega kakor to osamljeno pokopališče na morju. V tem mestu smrti ugasne vsaka želja in utihne vsako hrepenenje. Tu je konec sveta, čas je tu ustavil svojo pot. Samo molk, neskončen molk kraljuje tu, zasanjana večnost, mir in tišina. V gondolah vozijo pokojnike k večnemu počitku in v gondolah prihajajo na otok tudi njihovi svojci, prijatelji in znanci, da jih spremijo k večnemu počitku. Zato pa se lepo vidijo hiše v mestu, motorni čolni drse po kanalih, tu pa tam se zasliši klic gondoljerja ali glasen ženski smeh.

Tam na oni strani leži Venezia, polna življenja, dela in veselja, ta prekrasna simfonija kamenja, kupol, zvonikov, stolpov in stolpičev. Tu na San Michelu pa kraljujeta samo tišina in večnost. Kako kričeče protislovje. Res je: življenje in smrt spoznamo šele, če ju motrimo skozi prizmo takih protislovij.

OGLARJEVA ANICA

RISBE: Romih Ivan BESEDILO: Jary Tugomir

Nekega dne je kraljevič zalotil Anico, ko je z obrazom v dlaneh tiho jokala. »Kaj ti je, ženica moja?« jo je vprašal ves prestrašen in zaskrbljen. »Ali ti ni dobro pri meni?«

Anica pa je dvignila objokano lice in mu povedala, kaj jo tako strašno muči: da jo je tistega dne, ko je bila izbrana za njegovo nevesto, v gozdu srečal tujec in ji napovedal poroko s kraljevičem. Toda, ko bo preteklo leto dni, se bo oni vrnil in do tedaj mora zvedeti za njegovo ime, sicer jo bo odpeljal, da bo njegova in ne več kraljevičeva.

Naročite se na »Dobro knjigo«!

†

Dotrpela je dne 29. junija 1943 po težki in mučni bolezni v 68. letu starosti naša dobra mati, stara mati, gospa

FRANČIŠKA TREVEN

POSESTNICA IN TRGOVKA

Na zadnji poti jo bomo spremili v petek, dne 2. julija 1943, ob pol 4. uri popoldne z žal, kapele sv. Frančiška, k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. junija 1943.

RAFAEL, sin; MARIJA poroč. **RUPNIK,** hčerka; **MINKA,** vnukinja — in sorodstvo.

†

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljeni mož, oče, stari oče, brat in stric, gospod

NOVAK JOŽE

TRGOVEC IN GOSTILNIČAR

dne 27. junija 1943 po krajši bolezni v starosti 77 let nenadoma preminul.

Nepozabnega pokojnika smo spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Orehovici v torek, dne 29. junija t. l. ob 11. uri iz doma žalosti.

Orehovica, Št. Jernej, dne 28. junija 1943.

ŽENA in OTROCI

Naročite se na »Dobro knjigo«

✚

Umrl nam je dragi oče, soprog, brat, tast, stari oče in stric, gospod

ZUPANČIČ IVAN

ŠOLSKI UPRAVITELJ V POKOJU

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek 2. julija ob 15. uri iz kapelice sv. Petra na žalah, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v ponedeljek 5. julija ob 8. uri v cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, Motnik, Castelfranco, 1. julija 1943.

VIDA, NATAŠA in UROŠ, otroci; **PAVLA,** soproga ter ostalo sorodstvo

†

Umrla mi je **MAMA**

Gostinčar Marija

Na mrtvaškem odru leži na svojem domu, Zgornja Šiška, Petrčeva pot 12.

Pogreb bo z žal, kapele sv. Marije, danes, v četrtek, dne 1. julija 1943 ob 5. uri popoldne k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. junija 1943.

FRANCE, sin

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili našo nepozabno ženo in mamico, gospo

MALČI SREBOTNJAKOVO roj. Turk

na njeni poslednji poti in jo obdali s cvetjem, izrekamo svojo iskreno zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo gg. civilnim in vojaškim zdravnikom iz Ribnice ter prečastiti duhovščini.

Ribnica, dne 28. junija 1943.

Žalujoči ostali

†

Sporočamo sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je umrl v Zagrebu gospod

MARCEL BELE

TAJNIK FRANCOSKEGA KONZULATA

Ljubljana, Zagreb, dne 28. junija 1943.

JULIETTE, mati — **MARA,** žena
RENÉE, JANEZ, DENISE, MARION, sestre in brat

EMILIO SALGARI

3

KRALJICA KARIBOV

PUSTOLOVSKI ROMAN

»Moko, pazi na stopnicah in položi še eno bombo! Vidva pa ostanita tu poleg na hodniku!«

Nato je starcu, ki so mu bile ustnice pobledele, čvrsto pogledal v oči.

»Tako, gospod Pablo de Ribeira! Vi ste torej oskrbnik posestev vojvode Van Goulda?«

Vzel je stol, sedel k mizi in si položil goli meč čez kolena.

Oni je stal pokonci in ves prestrašen upiral oči v gusarja.

»Ali veste, kdo sem?« je vprašal ta.

»Da,« je starec odgovoril. »Vitez Emilio Ventimiljski, gospod Valpentski in Roccabrunski!«

»Veseli me, da me tako dobro poznate! Se vam kaj zdi, zakaj sem prišel?«

»Ne! Slutim pa, da vas je privedlo nekaj resnega! Drugače ne bi bili tako neprevidni in ne bi z eno samo ladjo pristali ob tej obali. Vedite, vitez, da križari tod veracruško brodovje!«

»Vem!«

»In dasi tukajšnja posadka ni velika, utegne biti vendar močnejša od vašega moštva!«

»Tudi to sem vedel!«

»In vendar ste tvegali to nevarno pot?«

»Strahu ne poznam!« je ponosno rekel kapitan.

»Gotovo da, nihče ne dvomi o hrabrosti Črnega gusarja!... Povejte, kaj hočete od mene? Poslušam vas!«

Flibustir je nekaj trenutkov molčal. Nato je z izpremenjenim glasom začel: »Slišal sem, da veste, kje se mudi — Honorata, Van Gouldova hči!«

Glas mu je čudno zvenel, kakor bi ga dušilo notranje ihtenje.

Starec ga je nekaj časa molče in mrko gledal.

Takisto je bilo, kakor da noče nobeden izmed njiju pretrgati tesnobnega molka.

»Govorite že!« ga je zdaj gusar opomnil. »Ali vam je res neki ribič pravil, da je na Karibskem morju videl čoln brez krmila, v katerem je bila mlada ženska?«

»Da!«

»Kje je bilo to?«

»Daleč od venezuelske obale.«

»A kje?«

»Južno od Kube, 50—60 metrov od rta San Antonio, v Yucatanskem prelivu!«

Ventimiljski je poskočil. »Tako daleč? Kdaj so srečali tisti čoln?«

»Dva dni po tem, ko so flibustirji odrinili od maracaibske obale!«

»Ali je ženska v čolnu še živela?«

»Da, vitez!«

»In tisti ribič je ni takoj sprejel v svoj čoln?«

»Vihar mu ni dal! Njegova lupina ni mogla več kljubovati valovom!«

Pridušen vzkrik se je iztrgal gusarjevim prsim. Zgrabil se je za oči.

Ribeira ga je nepremično gledal. Čez nekaj časa je s poudarkom dejal: »Vi... vi ste jo umorili! Sami ste krivi! Kako strašno ste se maščevali! A božji kazni za to ne uidete!«

Kapitan je mahoma vzdignil glavo. Prejšnji bolestni izraz je bil izginil. Kri mu je planila v obraz. Oči so se mu zabliskale.

»Jaz — kazni?« je zavpil. »Jaz da sem umoril ženo, ki sem jo tolikanj ljubil? Kdo je kriv? Vi pač ne poznate nizkot in strahot, ki mi jih je storil vojvoda, vaš gospodar! Tri brate mi je umoril v cvetju njegovih let! Eden spi na bregovih Escauta, dva pa počivata v globočinah Karibskega morja. Svojo dušo je prodal za zlato, omadeževal je svoj grb. Tisto noč, ko sem odrezal z vešal truplo Rdečega gusarja, svojega brata, in ga predal valovom, sem se zaklel, da iztrebim vso vojvodovo rodbino, kakor je on ugonobil mojo!«

»In zato ste pognali njegovo hčer s svoje ladje ter jo izročili viharnemu morju? Žensko ste obsodili na smrt, ki vam ni bila nikoli storila nič žalega?« je očitajoče rekel starec.

»Ko bi tega ne bil storil, bi se bil izneveril prisegi! Moja brata bi bila vstala z dna morja in bi me bila preklela. Maščevanje terjata od mene. In maščevana bosta!«

»Mrtvi ne morejo terjati ničesar več!«

»Motite se! Kadar se morje svetlika, prihajata iz globočin... Kadar žvižga veter skozi konopje moje ladje, slišim njuno ugaslo besedo!«

»Domišljate si, da jo slišite!«

»Ne! Tudi moji ljudje so že večkrat videli okostnjaka mojih bratov, kako se pojavljata na valovih. Šele kadar bo njiju morilec kaznovan, bosta mirna!... A zdaj mi povejte, don Ribeira, kje je Van Gould? V Maracaibu in v Gibraltarju mi je ušel!«

»Torej ga mislite še naprej zasledovati?« je vprašal oni. »Ali vam ne zadostuje smrt njegove hčere?«

»Ne!«

»Nu, vedite, da je vojvoda daleč od tod!«

»Pa da je v peklu, Črni gusar ga bo izsledil!«

»Kje je ta mah, sicer ne vem. Pravijo, da je v Mehiki!«

»Pravijo...! Vi, oskrbnik njegovih posestev, da ne bi vedeli? Za nič vam ne verjamem! Jaz...«

Flibustir je mahoma obmolknil in stopil k oknu.

»Kaj je?« je don Pablo začudeno vprašal.

Ventimiljski ni odgovoril. Pazljivo je vlekel na uho.

Zunaj je divjalo neurje. Grom je jezno bobnel pod nebesnim obokom in vihar je tulil po ulicah, da so opeke treskoma padale s streh. Dež je lil kakor v potokih. Prasketal je ob stene hiše in ob dvoriščni tlak ter nalik hudourniku drl čez cesto.

»Ste slišali?« je razburjeno vprašal gusar. Beseda se mu je hripavo trgala iz grla.

»Nič nisem slišal!« je mirno odvrnil starec.

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani